

vergadering **C97**  
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

## **Commissievergadering**

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en  
Dierenwelzijn

van 11 januari 2023

*(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)*



**Vlaams  
Parlement**

## INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de deelname van de minister aan vergaderingen van het college van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – 605 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de overheveling van subsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – 927 (2022-2023)	7
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het leed van kreeften bij de bereiding ervan – 919 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de normen op het vlak van dierenwelzijn voor kalkoenkwekerijen – 954 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aanpakken van broodfok – 977 (2022-2023)	20
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe migratiestudie van de provincie Vlaams-Brabant – 939 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de grootstedelijke uitdagingen in gemeenten in de Vlaamse Rand en Vlaams-Brabant – 959 (2022-2023)	25

**VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de deelname van de minister aan vergaderingen van het college van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – 605 (2022-2023)**

**Voorzitter: mevrouw Els Ampe**

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Voorzitter, minister, collega's, het publiek thuis, aan iedereen mijn beste wensen. We hopen op een goede samenwerking en een goede inzet voor Brussel. Ik denk dat iedereen daar beter van wordt.

Minister, deze vraag betreft een beetje een 'never ending story', maar voor mij is het echt wel van belang. Het feit dat ik de vraag moet stellen, toont aan dat er toch een gebrek aan respect is van bepaalde collega's ten aanzien van wat Vlaanderen en wat u als minister doet in Brussel.

U hebt een brugfunctie, minister, tussen de Vlaamse overheid en de vele andere overheden die er zijn in Brussel. Die brugfunctie is wat ons betreft – maar ook voor u, weet ik – belangrijk om de band tussen Vlaanderen en zijn hoofdstad Brussel intact te houden en wat ons betreft ook zeker te versterken. Die koppeling manifesteert zich vanzelfsprekend op een informele en op een formele manier. Informeel is dat door de vele informele contacten die er zijn tussen u als Vlaams minister, op die manier de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering en dus eigenlijk van de Vlaamse overheid, en de collega's in Brussel, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Ik moet u niet uitleggen – u kent het ongetwijfeld zelfs beter dan ik – dat artikel 76 van de bijzondere Brusselwet heel expliciet in die formele rol voor de Vlaamse minister voor Brussel voorziet. En dat is door de deelname aan het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, wat wij dan toch ons ondergeschikte bestuur noemen in Vlaanderen, maar ook aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. We hebben natuurlijk gezien dat de bevoegdheden van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie uitgebreid zijn en de voorbije jaren eigenlijk bijzonder belangrijk zijn geworden, met onder andere de coronacrisis, de gezondheids crisis. Daar moest er toch ook op Brussels niveau een beleid worden gevoerd, en daar hebben we misschien wat mankementen gezien in Brussel. Ik verwijs onder meer naar het feit dat er een lagere vaccinatiegraad was en meer coronazieken in Brussel in deze grote crisis. Dan waren er nog geregeld problemen in verband met de tweetalige dienstverlening en zorgverlening in onder andere het vaccinatiebeleid. Ik ben er zelf getuige van geweest dat een dokter-verpleegkundige op geen enkele manier vragen kon beantwoorden, bijvoorbeeld wanneer men een vraag stelde over medicatie, en of dat geen probleem zou zijn wanneer men het coronavaccin kreeg. Maar dat is één onderdeel.

Het tweede onderdeel is natuurlijk de hele problematiek van de tweetaligheid. We zien de jaarlijkse rapporten van de vicegouverneur. Dat is een bepaalde bevoegdheid die het GGC-college ook heeft. We zien dat rapport van vicegouverneur Jozef Ostyn telkens terugkomen. En dat is echt een groot aanslepend probleem, dat wij en ook u ter harte nemen. Maar degenen die er een bepaalde verantwoordelijkheid in hebben, onder meer met betrekking tot benoemingen rond OCMW, waarvoor de voogdij door het GGC-college wordt uitgeoefend: dat gebeurt jammer genoeg niet. Dit gewoon om te benadrukken hoe belangrijk de GGC is. Dat is een bijzonder moeilijke naam: de GGC, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Maar het woord 'gemeenschap' zit er natuurlijk in.

Ondanks die wettelijke bepaling blijft die formele rol geen evidentie. Tot dusver bleef de deelname van uzelf als Vlaams minister aan het GGC-college dode letter. Ik stel vast dat dat eigenlijk al twintig jaar het geval is. Uw voorganger, minister Gatz, had er ook iets minder interesse voor. Pascal Smet heeft er wel wat interesse voor gehad. Hij heeft er ooit een studie naar laten doen. Ik weet niet of die studie nog bestaat of dat die ergens in een lade is weggestopt. Ik weet ook dat uw derde voorganger, minister Anciaux, er ook de nodige aandacht aan heeft besteed, maar dat het nooit succesvol is geweest om gewoon de wet te laten toepassen. Dat is eigenlijk het enige wat wij, maar ook u, vragen: de wet toepassen.

We hebben daar bij het begin van deze legislatuur op ingezet. We hebben eigenlijk gewoon gevraagd dat artikel 76 van de bijzondere wet zou worden toegepast en u het recht zou hebben om naar de colleges van de GGC te komen. Als ik vaststel dat u niet uitgenodigd wordt of daar niet toegelaten wordt of er niet mag komen, zie ik dat niet zozeer als een vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid, maar als een soort bestuurlijke ongehoorzaamheid om een wet toe te passen. We zien al dat taalwetten hier dag in dag uit met de voeten worden getreden. We zien nu eigenlijk ook dat zelfs bijzondere wetten met de voeten worden getreden, want u krijgt blijkbaar geen toegang of wordt niet uitgenodigd tot die vergadering.

U hebt ten minste de beleefdheid om samen met uw collega van de Franse Gemeenschap – ik vind dat ook een goede zet die u gedaan hebt – te vragen om toegelaten te worden tot die vergadering. Ik herinner mij dat die brief dateert van februari, dus een klein jaar geleden. En daar krijgt u geen antwoord op. Men legt wetten naast zich neer, anderzijds worden bijzondere wetten niet gerespecteerd. Men antwoordt niet op brieven. De elementaire beleefdheid zou toch zijn dat men u een vriendelijk briefje zou sturen, maar daarin moet men zeggen dat men eigenlijk gewoon de wet niet gaat toepassen. Het getuigt van een gebrek aan eerbied en beleefdheid ten aanzien van de Vlaamse Regering, die toch wel belangrijke bevoegdheden heeft in Brussel.

Ik heb u hier al meermaals ondervraagd. Ik denk dat het nu de vijfde keer is. Voor alle duidelijkheid, ik heb me niet alleen tot u gericht. Ik heb dat ook bij uw voorganger Sven Gatz gedaan. Daarvoor heb ik het niet gedaan, want toen zat ik hier nog niet, maar ik volgde het dossier toen ook al op, omdat ik vind dat het echt van belang is.

In een vergadering van deze commissie in november hebt u toegegeven dat er eigenlijk nog altijd geen beterschap is. Er werd verwezen naar de minister-president om de kwestie aan te kaarten bij zijn collega, minister-president Vervoort. Er werd toen gezegd dat ik mijn vragen aan de minister-president moest richten, maar het is uw verantwoordelijkheid, minister. Het is uw bevoegdheid tot deelname aan de GGC-colleges. Ik denk dat u alles moet proberen om dat af te dwingen.

U hebt niet alleen een regeerakkoord. Want dat bindt natuurlijk de partijen. Maar u hebt ook de wetgeving, een bijzondere wet, aan uw kant staan. Het is dan ook uw taak om daarop te blijven aandringen en ons als parlement daarover in te lichten.

Ik kom tot mijn vragen, minister, die al dateren van enkele weken geleden. Welke actie hebt u ondernomen om toch te kunnen deelnemen aan het GGC-college, om daadwerkelijk uw wettelijke bevoegdheid te kunnen vervullen? Zult u bijkomende stappen zetten om uw deelname aan het GGC-college af te dwingen? Ik zal niet zeggen wat ik zou doen. Ik zou daar gewoon binnenstormen als het nodig is, omdat u het recht hebt om daar te zijn. Maar ik weet dat dat misschien niet heel orthodox zou zijn.

**De voorzitter:** Minister Dalle heeft het woord.

**Minister Benjamin Dalle:** Voorzitter, collega Vanlouwe en alle andere leden van deze commissie Brussel, mijn allerbeste wensen voor een nieuw jaar, een gezond jaar en hopelijk ook een positief jaar wat betreft onze projecten voor onze stad, onze hoofdstad.

Collega Vanlouwe, u weet dat ik heel veel belang hecht aan samenwerking met alle overheden van dit land, en in het bijzonder met de Brusselse overheden, omdat het ook mijn overtuiging is dat de uitdagingen waarmee onze hoofdstad vandaag geconfronteerd wordt, niet oplosbaar zijn door één overheid alleen. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap nemen we volop onze verantwoordelijkheid om oplossingen aan te reiken rond die verschillende uitdagingen, maar we hebben natuurlijk nood aan een goede samenwerking met al die Brusselse overheden.

Wat de GGC betreft, weet u dat dit tot op vandaag niet georganiseerd is conform de vereisten die gesteld worden door de bijzondere Brusselwet. Ik betreur dat. Ik heb dat ook al verschillende keren gezegd. In de commissievergadering van 25 mei 2022 en op verschillende andere momenten hebben we het daar uitgebreid over gehad.

U peilt concreet naar de formele acties die ik heb genomen. U weet dat ik daar bij het begin van de legislatuur onmiddellijk mee gestart ben. In een eerste overleg op 6 december 2019 met de twee minister-presidenten, Vervoort en Jambon, heb ik dit punt op tafel gelegd. Minister-president Vervoort toonde zich toen bereid om dat concreet te maken. In 2020, enkele weken nadien, zijn we gestart om ook overleg te hebben met het kabinet van minister-president Vervoort. Er zijn toen verschillende contacten geweest tussen mijn kabinet en het zijne. We hebben daar ook gevraagd om dat te concretiseren. De agenda en de notulen van de vergaderingen werden sindsdien ook overgemaakt.

Omdat er rond het punt van de aanwezigheid van mezelf op de GGC-vergadering geen vooruitgang werd geboekt inzake de eerdere afspraken om tot een gestructureerd overleg te komen, heb ik op 5 februari 2021 al een schrijven gericht aan de minister-president, samen met mijn Franstalige collega Valérie Glatigny.

U weet dat ik ook, conform het regeerakkoord, rapporteer over de VGC- en de GGC-vergaderingen aan de Vlaamse Regering. Eind 2021 heb ik dat ook gedaan en heb ik in de marge van die mededeling ook aan de minister-president en aan de Vlaamse Regering gemeld dat er geen vooruitgang is op dat punt. Er is toen afgesproken dat de minister-president het mee zou opnemen ten aanzien van de Brusselse minister-president.

Tot op vandaag hebben wij nog steeds geen reactie gehad op ons schrijven van 5 februari 2021. Ik heb dat ook al herhaaldelijk aangekaart, onder meer bij de collegevoorzitter van de VGC.

Dan kom ik bij uw tweede vraag. Eind december 2022, bij de laatste ministerraad van de Vlaamse Regering, heb ik met onze minister-president Jambon afgesproken dat we nogmaals een brief zullen richten aan minister-president Vervoort, deze keer een gezamenlijke brief van de minister-president en mezelf. Ik hoop dat daar snel een reactie op komt, zodat wij effectief uitvoering kunnen geven, op een verstandige manier, aan artikel 76 van de bijzondere Brusselwet. Ik herhaal dat ik dit zeer belangrijk vind. Ik denk dat dit in een logica van samenwerking relevant is.

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Minister, ik dank u. In uw antwoord geeft u niet alleen een opsomming van wat u allemaal hebt gedaan, maar zegt u vooral dat er een nieuw initiatief zou komen, wat ik ten zeerste apprecieer. Er zal opnieuw een brief

worden gestuurd naar de minister-president. Ik raad u aan om een aangetekende brief te sturen, zelfs met ontvangstmelding. (*Opmerkingen*)

Dat is een goed idee, ik ben blij dat u daaraan denkt. Misschien kunt u het inderdaad via deurwaardersexploot betekenen. Dat wil nog altijd niet zeggen dat er een antwoord zal komen, maar ik apprecieer het dat u inderdaad een initiatief neemt. Ik zal steeds op de nagel blijven kloppen, maar wil u wel heel uitdrukkelijk vragen dat daarin een deadline wordt vermeld. Want wanneer u een brief schrijft en er blijkt daarop toch geen antwoord te komen, tja. De vorige dateert van een jaar geleden. Als we nu nog eens een jaar wachten, zijn we nagenoeg in campagneperiode. Misschien zullen ze u op het laatste GGC-college even toelaten om een glas te drinken voor de afsluiting van deze legislatuur en dat zou ook niet echt de bedoeling zijn.

Ten slotte durf ik erop aan te dringen om hiermee naar het Overlegcomité te gaan. Dit dossier lijkt mij de moeite waard. Er wordt geen voorrecht gevraagd voor de Vlaamse overheid, voor u als minister. Er wordt gewoon gevraagd dat de wet wordt toegepast. En inderdaad, zoals u zegt, maken goede afspraken goede vrienden. U wilt inzetten op een goede samenwerking, maar men kan natuurlijk pas goed samenwerken als men bereid is of openstaat tot samenwerking. We hebben dat niet gezien in het hele coronabeleid, maar bepaalde expertises of beslissingen die de Vlaamse Regering heeft genomen in het coronabeleid waren misschien ook nuttig of opportuun voor Brussel.

U doet het aanbod tot samenwerking en ik hoop dat uw collega's uit het GGC-college daar inderdaad ook toe bereid zijn. Wat vooral van belang is, is dat u vele van die collega's ook ziet in het VGC-college. Twee van de drie collega's uit het VGC-college zitten althans ook in het GGC-college. Dan zou ik toch denken dat die twee collega's absoluut uw medestander zijn om uw standpunt daar te verdedigen en u ook toe te laten op het GGC-college.

Ik weet het, het lijkt een heel institutionele discussie, maar het is een fundamentele discussie. Hoe kan er op een optimale manier worden samengewerkt? Wat ons betreft, moet dat structureel zijn, zoals voorzien in de wet: Vlaanderen moet wat het doet ook in Brussel kunnen uitrollen of in overleg met de Brusselse collega's van de VGC. Het blijft eveneens van belang in verband met de tweetaligheid.

Minister, ik heb nog twee vragen of suggesties. Ten eerste, zult u heel uitdrukkelijk een deadline stellen, met een antwoord? Ten tweede, zult u het dan via de minister-president agenderen op het Overlegcomité?

**De voorzitter:** Minister Dalle heeft het woord.

**Minister Benjamin Dalle:** Wat die twee bijkomende vragen betreft, lijkt het mij inderdaad beleefd om binnen een redelijke termijn te antwoorden. Ik ga ervan uit dat, als de minister-president dat mee ondertekent, dat ook zal gebeuren. En ik ga er ook van uit dat er een gunstig antwoord komt, zodat een agendering op het Overlegcomité niet nodig is.

Mocht blijken dat er geen antwoord komt binnen een redelijke termijn of mocht blijken dat men niet bereid is om de wet toe te passen, dan denk ik dat het een interessante suggestie is om het vervolgens te agenderen op het Overlegcomité.

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Ik dank u, minister. Ik zie toevallig dat collega Bex hier zit, dat had ik daarnet niet gezien. Collega Bex, ik zou zeggen: dring er bij de collega's en bij uw partijgenoot collega Van den Brandt, die jammer genoeg tijdelijk afwezig is wegens ziekte – ik heb haar beterschap gewenst – op aan om de minister

dan wel gewoon op die vergaderingen toe te laten, om er zo voor te zorgen dat de wet wordt nageleefd. Ik ga ervan uit dat minister Van den Brandt en uw partij daartoe bereid zijn. Het gaat over het naleven van de wet. Iedereen pleit voor samenwerkingsfederalisme. Wel, dit is nu eigenlijk eens een voorbeeld van waar die samenwerking zou kunnen gebeuren. Maar dan moet men de Vlaamse minister en uiteraard de Franstalige collega van de Franse Gemeenschap ook toelaten.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de overheveling van subsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – 927 (2022-2023)**

**Voorzitter: mevrouw Els Ampe**

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Minister, ook hier hebben we al eens een debat over gevoerd bij een actualiteitsvraag begin december. Ik ondervroeg u toen over die overheveling van subsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Ik weet dat dat voor het grote publiek allemaal heel abstract lijkt, maar dat is natuurlijk iets fundamenteels, iets principiëels. Opnieuw bleek dat dit eigenlijk gelanceerd werd in de media door collegelid Pascal Smet. Dat was blijkbaar een onderonsje tussen dezelfde personen, maar de ene keer met het petje op van de GGC en daarna met het petje op van de VGC.

Na ons debat werd er ook een debat gevoerd in de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en er blijven toch nog wel wat vragen overeind. Zo wordt vanuit het VGC-college geredeneerd dat een aantal werkingen moeten worden overgedragen naar de GGC omdat men in een tweetalige omgeving werkt. Men heeft dat blijkbaar pas ontdekt. De voorbije jaren wist men dat blijkbaar niet. Maar nu zegt men dat men vaststelt dat men in een tweetalige omgeving werkt, en gaat men dus die subsidies overdragen. Men heeft daar vroeger blijkbaar niet aan gedacht, toen men die subsidies vanuit de VGC uitkeerde, dat Brussel tweetalig was. Onvoorstelbaar.

Een tweede schijn- en vals argument is dat er een coherent beleid gevoerd moest worden. Vroeger werd er dus blijkbaar geen coherent beleid gevoerd en werkte men alleen in een eentalige omgeving. Men had waarschijnlijk niet door dat Brussel tweetalig was. Twee valse schijnargumenten.

Mijn fractie blijft vragen hebben bij deze beweging en – wat ik eigenlijk ook noem – het stilaan doorknippen van die band Vlaanderen-Brussel. Geld mag komen, maar men mag zich vooral niet bemoeien met wat er in Brussel komt. Wij noemen dat de 'cocomisering' van het gemeenschapsbeleid, dat vandaag in Brussel wordt doorgevoerd met een soort simpele boekhoudkundige verschuiving tussen beleidsniveaus. Dat is niet correct, dat is de waarheid geweld aandoen. Een dergelijke verschuiving heeft een fundamentele impact op de evenwichten tussen de twee taalgemeenschappen in Brussel en eveneens op het Vlaams-Nederlandstalig karakter van het beleid in Brussel.

Wie subsidies ontvangt vanuit de VGC moet in de eerste plaats zorgen voor een degelijk Nederlandstalig aanbod of ondersteuning. Dat heeft zijn historische reden, omdat in het verleden, wanneer het kwam van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of van Brusselse overheden, bleek dat men het Nederlands niet

stiefmoederlijk behandelde, maar gewoon niet behandelde. Men had geen respect voor het Nederlands in Brussel.

Door hetgeen men nu heeft doorgevoerd, wordt het Nederlandstalige karakter van die vzw's, van die organisaties gevrijwaard en fungeren ze als eilanden van het Nederlands in die overwegend Franstalige zee. De vooropgestelde beweging van het GGC-college – jammer genoeg in samenspraak met het VGC-college – zorgt ervoor dat het Frans bij de betrokken organisaties meer aandacht moet krijgen en dus ook de dienstverlening in alle aspecten tweetalig moet zijn. Bovendien weten we allemaal wat tweetaligheid in het GGC-beleid in Brussel inhoudt. Dat wil zeggen: eentalig Franstalig beleid. We zien dat in de rusthuizen, we zien dat in de ziekenhuizen. Ik heb er dan ook geen vertrouwen in dat de GGC zich correct zal opstellen in de subsidiëring van deze organisaties en denk dat onder het motto 'wie betaalt, bepaalt' steeds meer verfransing doorgevoerd zal worden bij deze organisaties.

Er stelt zich een tweede probleem: de organisaties waarvan sprake ontvangen op de een of andere manier ook een ondersteuning vanuit Vlaanderen, vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Dat doen we omdat net dat Vlaamse en Nederlandstalige netwerk in Brussel van groot belang is voor de Vlaamse aanwezigheid in Brussel. Wanneer dat netwerk gedeeltelijk wordt overgenomen door een andere overheid, zal ook de sterkte van dit netwerk – waar we van een ketenaanpak spreken – op het spel staan, met de verschraving van het unieke karakter tot gevolg. Dat gaat in tegen onze beleidsprioriteit en uw beleidsnota en ik vind dat u dat niet zomaar kunt laten gebeuren.

Uw antwoorden op het debat lieten uitschijnen dat u van deze actie van het GGC-college niet echt op de hoogte was – u was er alleszins niet bij betrokken, dat is ook moeilijk als u niet toegelaten wordt op het GGC-college – en dat u het ook in de krant moest lezen, en dus pas later de afspraken kon onderhouden. En het VGC-college, waar u telkens van zegt dat u er een goede band mee hebt, leek u blijkbaar toch ook niet van de nodige toelichting te hebben voorzien. Ik weet dat u daarover bezorgd bent, maar veel verandering heeft dat echt niet opgeleverd.

Ik heb dan ook volgende vragen. Hebt u reeds de beslissing en motivering van het GGC-college omtrent dit dossier bestudeerd? Welke evaluatie maakt u van de argumenten? Ik heb ze aangehaald: men werkt in een tweetalige omgeving en, ten tweede, er is het vage van de coherentie. Hebt u dit dossier aangekaart op het VGC- en het GGC-college? Bent u formeel in overleg getreden met de GGC en het VGC-college? Welke garanties hebt u verkregen voor het behoud van het Nederlandstalig karakter van de verenigingen en hun werking? Welke acties zult u nemen om dergelijk beleid aan te klagen en ook tegen te houden?

**De voorzitter:** Dank u mijnheer Vanlouwe. Mag ik u vragen om u bij de volgende vragen die u indient te houden aan de vijf minuten? Dat betekent: een tekst van één A4 in Times New roman, twaalf. Dat is ongeveer vijf minuten. *(Gelach)*

Minister Dalle heeft het woord.

**Minister Benjamin Dalle:** Dank u, collega Vanlouwe, voor de vraag. Ik begin met uw eerste vraag. Er is nog geen formele inhoudelijke besluitvorming geweest van het GGC-college waarmee de middelen worden toegekend aan de desbetreffende organisaties. Ik kan u dan ook niet rapporteren over de onderbouwing van de subsidies voor hun werking in 2023. We volgen dat evident nauwgezet op.

Wat uw tweede en derde vraag betreft: ik heb de VGC-collegevoorzitter, hier tevens medeverantwoordelijk in de GGC, daarover gesproken. Zij bevestigde mij dat de zorg voor het behoud van de Nederlandstalige dienstverlening gedeeld wordt, en zij stelde dat dit niet in tegenspraak is met de wettelijke tweetaligheid



in het beleid van de GGC. Het is uiteraard zo dat organisaties die door de GGC worden ondersteund, grondwettelijk tweetalig moeten zijn. We weten dat dat vandaag in de praktijk vaak onvoldoende het geval is, en dat daar dus hard aan moet worden gewerkt. In de organisaties die nog steeds ondersteund worden door de VGC of de Vlaamse Gemeenschap is de Nederlandstalige werking evident verzekerd.

Vandaag is een subsidiëring vanuit verschillende overheden voor vele organisaties al de realiteit, ook in onze hoofdstad. Dat kan van zeer praktische aard zijn. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking met Iriscare en het Huis van het Nederlands Brussel inzake de ondersteuning van het taalbeleid in de door de GGC erkende ziekenhuizen of woonzorgcentra. Er zijn de verschillende projectoproepen waar dit het geval is.

Er zijn ook Vlaamse erkende organisaties die al jarenlang werkingsmiddelen van de GGC of het plaatselijke OCMW of een andere Brusselse overheid ontvangen. Denk daarbij aan sommige lokale dienstencentra of verenigingen waar armen het woord nemen. Ik wil daarbij stellen dat ook ik de ketenaanpak uitzonderlijk belangrijk vind. Die is natuurlijk niet exclusief voorbehouden tot de Vlaams erkende organisaties. Elk zorg- en ondersteuningsaanbod waarbij een Nederlandstalige dienstverlening beschikbaar is, is een waardevolle schakel in de uitbouw van een zorgzaam Nederlandstalig netwerk waarop kinderen, jongeren, gezinnen en ouderen kunnen terugvallen.

Ik kom dan tot uw vierde en laatste vraag. Zoals ook aangegeven tijdens de gedachtewisseling op 7 december laatstleden, is het belangrijkste voor mij dat ons Nederlandstalig netwerk hier niet verzwakt maar versterkt uit komt. Ik zal erop toezien, ook in overleg met de VGC-collegeleden, dat de middelen die ze vandaag besteden in ons middenveld er niet op achteruitgaan. Voor mij is dat een essentieel punt, naast de Nederlandstalige dienstverlening die ook gevrijwaard moet worden.

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Minister, uit alle debatten en discussies hierover kunnen we eigenlijk vaststellen dat men vanuit de Brusselse kant – en jammer genoeg ook het huidige GGC-bestuur en de Vlamingen die daarin zetelen – geen enkel probleem ziet in heel dit verhaal en telkens opnieuw afkomt met een vorm van rookgordijnen om de institutionele verschuiving te verbloemen. Wat ons betreft is het een inbreuk en vooral een gebrek aan respect ten aanzien van de bevoegdheden in onze hoofdstad. Dit is eigenlijk een aanval tegen het gemeenschapsmodel in Brussel.

Uw collega, minister Van den Brandt zou u gezegd hebben dat ze – verwijzend inderdaad naar de grondwettige tweetaligheid – de zorg deelt om het Nederlandstalig aanbod te respecteren en dat er hard aan gewerkt wordt. Wel, ik stel me dan de vraag: hoe en op welke manier werkt uw collega, maar uzelf ook, daar hard aan om die tweetaligheid te verzekeren? U zei op het einde ook dat het belangrijk is dat dat Nederlandstalig zorgnetwerk niet verzwakt wordt. Dan stel ik u heel uitdrukkelijk de vraag: op welke manier denkt u dat dit zou kunnen gebeuren?

Het is ook belangrijk dat u zei dat er geen formele beslissing van het GGC-college is. Daaruit leid ik af dat men al stoemelings een beslissing neemt om een bevoegdheid over te nemen door het GGC-college. Ik verwijs heel uitdrukkelijk naar vroegere subsidies voor jeugdwerking. Uiteraard is er wel jeugdwerking, maar jeugdwerking behoort absoluut niet tot de bevoegdheid van een GGC, dat is puur de bevoegdheid van de gemeenschap. De speelpleinwerking in Brussel is daarvan een heel goed en sterk voorbeeld. Wat doet men dan? Men geeft dat plots een andere naam. Men noemt dat dan wijkwerking of werking inzake kansarmoede. Ik stel vast dat men begint te flirten met de wettelijkheid om een bepaalde subsidie

weg te halen bij de VGC en toe te wijzen aan de GGC en daar gewoon een andere naam op kleeft om ervoor te zorgen dat het niet juridisch betwist zou kunnen worden.

Het klinkt allemaal technisch, institutioneel, maar het is een fundamentele discussie: willen we in Vlaanderen met de Vlaamse Gemeenschap en haar lokaal bestuur de VGC wegen in Brussel of willen we dit allemaal 'vergewestelijken' en overhevelen aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Ik hoop dat u daar een tegenstander van bent. Mijn fractie zal dat alvast zoveel mogelijk tegenhouden.

**De voorzitter:** De heer Bex heeft het woord.

**Stijn Bex (Groen):** Ministers en alle collega's, eerst en vooral mijn beste wensen.

Mijnheer Vanlouwe, ik geef een waarschuwing bij mijn eerste tussenkomst van het jaar: sommige elementen van mijn tussenkomst zullen ironisch geïnterpreteerd moeten worden. Ik zeg het er graag bij omdat u de zaken meestal zeer letterlijk neemt. Laat ons beginnen met te zeggen dat ik echt niet begrijp waarom het GGC-college de deur niet wagenwijd openzet voor Vlaanderen dat de collegezaal binnenstormt en hier dan telkens met de verontwaardiging over hoe het er in Brussel aan toegaat komt zeggen hoe het allemaal anders zou moeten. Ik heb dat in de plenaire vergadering van 7 december kaakslagflamingantisme genoemd.

Ik wil nog eens uitdrukkelijk zeggen wat u toen gezegd hebt in de plenaire vergadering: u moet maar eens gaan kijken in de vele ziekenhuizen waar de rechten van de Nederlandstaligen niet gegarandeerd zijn. Daar is geen enkele discussie over. Daar zitten wij zelfs op de lijn van de N-VA. De rechten van Nederlandstaligen zijn vandaag onvoldoende gewaarborgd in veel Brusselse zorginstellingen en daar moet verbetering in komen.

Maar waar het hier over gaat, is iets totaal anders. Dat gaat inderdaad over een vorm van efficiënt bestuur waar organisaties die voor een stuk afhankelijk zijn van subsidies van de VGC, van de GGC, van de Vlaamse Gemeenschap en wie weet van welke overheden nog allemaal, een zekere efficiënte kunnen vinden in hun subsidiestromen. Dat mag, net zoals de minister gezegd heeft, inderdaad niet ten koste gaan van de Nederlandstalige dienstverlening en dat mag niet betekenen dat de Vlaamse aanwezigheid in Brussel op de een of andere manier verzwakt zou worden.

Ik heb nog een vraag over een concreet dossier. Collega Vanlouwe, het zal u veel plezier doen, maar als ik goed geïnformeerd ben, dan heeft minister Dalle recent beslist om aan de vzw DoucheFLUX, die tot dusver alleen maar gesubsidieerd werd door de GGC, ook vanuit de Vlaamse Gemeenschap subsidies toe te kennen, om die ook te gaan ondersteunen – niet omdat zij een daklozenbeleid voeren, wat misschien eerder een bevoegdheid is van minister Maron, maar onder het voorwendsel – dat is ironisch bedoeld – dat dat een organisatie is waar armen ook het woord kunnen nemen.

Collega Vanlouwe, vindt u dat dan ook zo'n schandalige inbreuk op die prachtige regels die in 1989 afgesproken zijn over hoe we Brussel moeten gaan besturen? Of vindt u dat juist een goede maatregel van minister Dalle om ook daar onze verantwoordelijkheid op te nemen? Ik als groene, zeg alleszins met overtuiging dat ik daar een grote voorstander van ben. Minister, ik wil u daarvoor feliciteren en danken.

**De voorzitter:** Het is zeer goed om het jaar te starten met felicitaties.

Minister Dalle heeft het woord.

**Minister Benjamin Dalle:** Collega's, ten eerste, dat de GGC op dit moment hierover nog geen formele besluitvorming heeft, is niet onlogisch, omdat het niet gaat over de overdracht van een bevoegdheid, maar over de toekenning van subsidies. En dat komt gedurende het jaar op de agenda van het GGC-college. Collega Vanlouwe, het spreekt voor zich dat we dat ook screenen, monitoren en heel nauwgezet opvolgen.

Ten tweede, voor ons is het essentieel dat er ook extra middelen kunnen komen naar dat Nederlandstalige netwerk. Wij zijn altijd tevreden wanneer de projecten die wij vanuit Vlaanderen ondersteunen ook kunnen rekenen op ondersteuning van andere entiteiten en overheden. Dat komt ons goed uit, omdat de middelen bij ons natuurlijk ook beperkt zijn.

Wat wel essentieel is, is dat we in Nederlandstalige organisaties die onder de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen uiteraard toezien op de Nederlandstalige dienstverlening. Dat spreekt voor zich en maakt trouwens deel uit van de erkenningsvoorwaarden die we hanteren. We kijken daarop toe. Dat is een sterke garantie.

De GGC moet evident hetzelfde doen voor wat betreft het tweetalige karakter van de instellingen en de projecten die zij steunen. Daar kunnen wij ook op aandringen, maar dat is natuurlijk hun verantwoordelijkheid.

Het concrete dossier van DoucheFLUX dat werd aangehaald door collega Bex maakt deel uit van de erkenning van zeven bijkomende verenigingen waar armen het woord nemen waarvoor we extra middelen hebben voorzien. Dat zijn er zeven voor heel Vlaanderen en eentje in Brussel. DoucheFLUX is een gewaardeerde organisatie die die aanvraag bij ons heeft ingediend en die volgens het dossier dat ze heeft ingediend, voldoet aan onze voorwaarden en dus evident ook voldoet aan de voorwaarden rond taal. We zijn inderdaad tevreden dat er ook een heel sterke Brusselse organisatie is bij gekomen.

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Minister, ik dank u voor uw aanvullend antwoord. Collega Bex, het is natuurlijk niet aan mij om te antwoorden op vragen van collega's, dat moet de minister doen.

Ik noteer dat collega Bex heel uitdrukkelijk zegt dat de rechten van Vlamingen onvoldoende gewaarborgd zijn in Brussel. Ik neem er akte van dat dat ook het standpunt is van de Groenfractie. Dat is alvast het standpunt van mijn fractie, maar dus ook van de minister. Ik zou dan ook heel uitdrukkelijk willen vragen, mijnheer Bex, dat uw partijgenoten die een bepaalde verantwoordelijkheid dragen in Brussel dat probleem aanpakken. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

U erkent het probleem. U hebt een bevoegdheid, een verantwoordelijkheid. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

Ik denk niet dat hij nu het woord heeft.

**De voorzitter:** Het is niet aan u om vragen te stellen aan de anderen. U hebt het laatste woord om een conclusie te maken, maar niet om andere parlementsleden vragen te stellen. Dus laten we afronden, mijnheer Vanlouwe. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Ik zal zeggen wat ik te zeggen heb. Ik vraag dat de heer Bex zijn collega's ertoe aanzet om ervoor te zorgen dat de rechten van de Vlamingen voldoende worden gewaarborgd.

**De voorzitter:** Als u de heer Bex blijft aanspreken, zal ik hem het woord moeten geven, want dan is het een persoonlijk feit.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Als hij dat vraagt, ja.

Minister, ten slotte stel ik vast dat er nog geen formele beslissing is en dat de herziening van die subsidies nog op het GGC-college zou komen. U zei dat u dat zult screenen. Ik zou dan liever hebben dat u naar het GGC-college gaat. Maar het kan misschien nuttig zijn, minister, dat u, als u het screent, ook het standpunt van de Vlaamse Regering zou vragen en met het standpunt van de Vlaamse Regering de beslissingen over de hertekening van VGC- naar GGC-subsidies kunt screenen. En indien u niet wordt toegelaten op het GGC-college, zou u althans het standpunt van de Vlaamse Regering daarover schriftelijk kenbaar kunnen maken aan het GGC-college.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het leed van kreeften bij de bereiding ervan  
– 919 (2022-2023)**

**Voorzitter: mevrouw Els Ampe**

**De voorzitter:** De heer Vandenhove heeft het woord.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Goeiemorgen, collega's. Minister, ook op mijn beurt een gelukkig 2023.

**De voorzitter:** Kunt u een beetje luider spreken, mijnheer Vandenhove? We horen u niet zo goed.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Ik zal proberen dat wat luider te zetten, als dat lukt.

Voorzitter, collega's, minister, ook op mijn beurt een gelukkig en gezond 2023. Minister, ik heb een korte vraag. Ik ken uw standpunt in verband met heel de problematiek rond de kreeften in de restaurants. U hebt al een paar keer geantwoord dat de techniek om die kreeften te verdoven zodanig dat ze niet meer levend gekookt moeten worden, te duur zou zijn voor de restaurants, en technisch niet altijd mogelijk zou zijn, alhoewel ik daar eerlijk gezegd aan twijfel. Dat is een kwestie van prioriteiten.

Maar we hebben vooral tussen Kerstmis en Nieuwjaar gelezen dat het bedrijf Sodexo, dat heel wat voedsel voorziet voor bedrijfsrestaurants, ook voor bejaarden-tehuizen, heeft beslist om geen kreeft meer te serveren. Natuurlijk, dat is de gemakkelijkste weg, zou ik zeggen, om geen kreeft meer levend te koken. Sodexo schrapt kreeft zelfs volledig van zijn menu. Dat is natuurlijk een heel goede evolutie.

Ik moet u niet overtuigen dat de verkoop van kreeften in restaurants en in winkels nog voor heel wat leed bij de dieren zorgt. Het is wetenschappelijk bewezen dat kreeften een zenuwstelsel hebben dat pijn kan waarnemen. Ze voelen het dus zeker wanneer ze levend gekookt worden. Maar dit feit is nog te weinig bekend. Of anders gezegd: er wordt te weinig rekening mee gehouden.

Hetzelfde voor de kreeften in de supermarkt, die in een watertank leven, wat alleszins ook niet bevorderlijk is voor hun welzijn. Supermarkten geven ook aan dat klanten vragen stellen bij de diervriendelijkheid hiervan.

Vandaar mijn vragen, minister. Als het inderdaad niet kan dat verdovende apparaten ingeschakeld of verplicht worden, vanwege te duur of te technisch, dan lijkt me een goede suggestie dat er echt gesensibiliseerd zou worden zowel naar restaurants toe, naar alle mogelijke ketens toe, maar zeker en vast ook naar supermarkten toe, om te vragen dat er eigenlijk geen kreeften meer levend gekookt worden, of dat ze niet meer geserveerd worden.

Wat is uw standpunt over een eventueel verbod op de verkoop van kreeft in de horeca?

Hoe staat u tegenover het alternatief voorstel om kreeften eerst verplicht te laten verdoven voor ze gedood worden? Blijft u bij uw standpunt, of is daar ondertussen evolutie in?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Goedemorgen iedereen, en aan alle collega's van harte de beste wensen gewenst hier in de zaal of in de digitale ruimte.

Wat betreft het leed van kreeften, het thema van pijngevoeligheid bij kreeften en andere ongewervelden is vandaag een discussiestof in verschillende Europese landen. Anderzijds moeten we wel meegeven dat bij mijn weten alleen Zwitserland een land is met regelgeving over het verdoven van kreeften.

We hebben kennis van de stand van de wetenschap over de pijngevoeligheid bij onder meer kreeften, en ik vind het ook vanzelfsprekend dat we ter zake stappen vooruit kunnen zetten.

Een opportuniteit op dat vlak is de herziening van de dierenwelzijnsregelgeving op Europees niveau, want daarmee wordt het welzijn van ook deze dieren Europa-breed verbeterd. Dit zorgt tevens voor een gelijk speelveld tussen alle lidstaten. Dan zijn we meteen ook van die discussie af. Het verbeteren van het welzijn van deze dieren begint daarbij met de vaststelling van gevalideerde, soortspecifieke en auditeerbare welzijnsindicatoren. Ik heb in dat kader met andere partijen – met andere lidstaten van de Vughtgroep, dus de groep waarmee wij binnen de Europese Unie het voortouw nemen inzake dierenwelzijn, we zijn met een handvol landen – een oproep gedaan naar de Europese Commissie voor de uitbreiding van de bestaande EU-dierenwelzijnswetgeving met soortspecifieke voorschriften.

Door de Europese Commissie is bij de European Food and Safety Authority (EFSA) een wetenschappelijke adviesaanvraag gedaan over het welzijn van ongewervelden, waaronder kreeften. Daarmee is alleszins een eerste belangrijke stap gezet om dierenwelzijnsaspecten rond het houden van deze dieren een plek te geven in de dierenwelzijnswetgeving, en dus niet beperkt tot Vlaanderen of België, maar meteen op Europees niveau.

**De voorzitter:** De heer Vandenhove heeft het woord.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Bedankt voor uw antwoord, minister. Het is goed dat u de bekommernis deelt en dat u ook op Europees niveau stappen zult ondernemen om dat effectief te verbieden.

Ik wil toch nog eens terugkeren naar waarmee ik mijn vraag begonnen ben. Ziet u in de tussenperiode een soort sensibiliseringscampagne gebeuren ten aanzien van de restaurants en de grootwarenhuizen, vanuit de sector dierenwelzijn, waarbij de burger eigenlijk ontmoedigd zou worden om die kreeften nog effectief aan te kopen, of nog verdergaand, dat bepaalde ketens of bepaalde restaurants dat niet meer op het menu zouden zetten? Dat is misschien een druppel op een hete plaat, maar ik denk dat het op het vlak van sensibilisering wel belangrijk is dat minder

burgers gebruik zouden maken van deze mogelijkheid. Wat denkt u van zo'n sensibiliseringscampagne? Bent u bereid om u daar achter te zetten en eventueel via de horeca, wat natuurlijk niet onmiddellijk uw bevoegdheid is, bepaalde inspanningen te doen, bijvoorbeeld via uw collega Zuhail Demir voor alles wat toerisme betreft?

**De voorzitter:** Mevrouw Almaci heeft het woord.

**Meyrem Almaci (Groen):** Ik moet zeggen dat ik eigenlijk niet heel veel heb verstaan van wat collega Vandenhove allemaal heeft gezegd, maar dit is een vraag die geregeld terugkomt in deze commissie. Ik heb daar zelf ook al een aantal vragen over gesteld. Ik sluit me er dus graag bij aan.

Misschien moeten we het in de regeling van de werkzaamheden eens hebben over die hybride werkwijze, want dit vind ik heel moeilijk, zeg ik in alle eerlijkheid.

Deze problematiek is niet evident. Er is een imago-element. De minister heeft daar in eerdere communicaties extern al naar verwezen. Er is ook een element van de praktische haalbaarheid en de kost. Maar er is tegelijkertijd ook het wetenschappelijk voortschrijdend inzicht, dat echt wel het leed heel duidelijk in beeld heeft gebracht. Ik heb in mijn eigen vraag, nog niet zo gek lang geleden, verwezen naar de Britse studie. Er zijn ondertussen onderzoeken genoeg van dierenwelzijnsorganisaties. En er is ook een bereidheid bij het publiek om mee te gaan in dat voortschrijdend inzicht. Daar kan mee gewerkt worden, niet alleen op Europees niveau met een oproep aan andere landen, maar ook in eigen land tussen de ministers van Dierenwelzijn, maar ook in Vlaanderen als regio zelf.

Ik heb straks zelf ook een vraag over kalkoenen. We hebben een periode achter de rug waarin net die twee dieren veel geconsumeerd zijn. En het is natuurlijk onze taak, zeker vanuit deze commissie, om te zorgen dat het dierenleed daar zo beperkt mogelijk blijft. Als er dan een voorbeeld opduikt dat zelfs media heeft gehaald, waarbij kreeften die niet geconsumeerd waren in de eindejaarsperiode, nog levend verpakt worden in folie en eigenlijk wegwijnen in rekken, en zelfs niet meer in water zitten, dan zitten we toch met een serieus sensibiliseringsprobleem. Dan denk ik dat er vanuit de minister en het kabinet Dierenwelzijn toch wel een oefening kan en mag gebeuren, en niet alleen richting de horeca. Dit ging over een heel grote supermarkt. Dit gaat over serieuze aantallen dieren die niet geconsumeerd zijn en die men dus in de rekken zet, in de hoop dat iemand ze koopt voor ze dood zijn. Dat zijn toch wel praktijken waarrond we eens een tand mogen bijsteken.

We kunnen niet blijven wachten tot studie na studie opduikt. We moeten dat moeilijke debat toch wel eens aangaan, zonder mensen te stigmatiseren. Want veel mensen denken effectief dat het levend koken of het op ijs zetten diervriendelijke methodes zijn en dat dat de snelste manieren zijn. Er wordt ook heel veel rond verteld waaruit blijkt dat degenen die omgaan met die dieren, ook heel weinig kennis hebben van dat nieuwe wetenschappelijk onderzoek.

Mijn vraag is dus heel concreet, minister. Hoe gaat u die beide op elkaar afstemmen? Want er is op dit moment wel een enorme kloof tussen wat de wetenschap ondertussen al heeft ontdekt in verband met intelligentie en pijn lijden bij kreeften, octopussen et cetera, en wat de volkswijsheden zijn in de sector die met die dieren aan de slag gaat om ze te bereiden. Ik denk dat daar een enorme winst kan worden behaald. Ik zou graag van u horen hoe u daarmee gaat omgaan, zeker gezien het laatste voorbeeld dat ik net heb gegeven van de rekken van de supermarkt in kwestie.

**De voorzitter:** Mevrouw Joosen heeft het woord.

– *Karl Vanlouwe treedt als voorzitter op.*

**Sofie Joosen (N-VA):** Uit wetenschappelijk onderzoek is inderdaad gebleken dat kreeften wel degelijk pijn voelen, en dat het dus niet gaat om louter reflexmatig gedrag. Het levend koken van kreeften is met zekerheid een pijnlijke manier om te sterven. De diervriendelijke methode daarvoor is op de markt. Daarbij kan men met een elektrische verdoving een onmiddellijk verlies van bewustzijn veroorzaken bij de kreeft. Dat apparaat bestaat. Het doet ook geen afbreuk aan de kwaliteit van het product. Maar de keerzijde is dat dat apparaat nogal prijzig is.

Mijnheer Vandenhove, u vraagt naar een verbod. Ik denk dat we het er ook wel over eens zijn dat een en ander op dit moment weinig haalbaar is naar controleerbaarheid en dergelijke toe. Het wetenschappelijk onderzoek is nog vrij recent. Zojust werd ook gezegd dat er nog weinig kennis is bij potentiële gebruikers en bij de consument. Dat zal natuurlijk nog een evolutie kennen, zeker nu er media-aandacht voor is. Ook met de afgelopen kerstperiode zal die kennis bij de potentiële gebruikers en bij de klanten verhogen, en ik ben er dus van overtuigd dat er in de toekomst nog een evolutie in zal plaatsvinden.

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Misschien eerst wat betreft de fundamentele aanpak, denk ik dat ik er in mijn antwoord op gewezen heb dat we op grond van wetenschappelijke kennis die de afgelopen jaren, zeker inzake pijngevoeligheid, absoluut is toegenomen, daaromtrent een Europees initiatief genomen hebben. Dat moment, dat zich dit jaar aandient, zoals beloofd door de Europese Commissie, wil ik absoluut niet verloren laten gaan. In de tussentijd ben ik het eens dat we ook niet niks kunnen doen, maar de vraag is dan: hoe kun je het best resultaat boeken? Het is inderdaad zo dat er vandaag verdovingstechnieken bestaan. Er bestaat apparatuur die nogal prijzig is. Je spreekt dan over bijvoorbeeld het toestel Crustastun. Dan spreek je over een bedrag van vandaag toch nog een 3000 euro ongeveer – het kan zelfs iets meer zijn. Het is exact 3350 euro, heb ik mij laten vertellen. Kreeft wordt natuurlijk ook vers gegeten. Met andere woorden: elk restaurant dat kreeft serveert, zou dan een Crustastun moeten hebben. Hetzelfde zou dan natuurlijk ook moeten gelden voor elke particulier. Dat maakt de zaken er dus niet eenvoudiger op. Dan rest nog de vraag hoe je een en ander zou kunnen controleren.

Vervolgens is het de vraag of je daarmee focust op het belangrijkste probleem wat kreeften betreft. Het feit dat kreeften in de supermarkt dikwijls gehouden worden, in sommige gevallen, met veel te veel dieren samen in een aquarium met dichtgebonden scharen of, zoals recent ook bleek, aangeboden worden in bakjes uit piepschuim, dat is niet oké. Ik neem ter zake ook initiatief richting de warenhuizen. Dat is dus een schending van artikel 4 van de dierenwelzijnswetgeving. Artikel 4 is een algemeen artikel, waarbij we zeggen dat niemand de bewegingsvrijheid van het dier dat hij houdt, verzorgt of te verzorgen heeft zodanig mag beperken dat het aan vermijdbare pijn, lijden of letsels is blootgesteld – om maar één paragraaf uit dat artikel te parafraseren. Ik denk dat de handelwijze zoals we ze hier gezien hebben – de vraag is of die structureel dan wel occasioneel is –, daarmee in strijd is. Ik vraag ook aan eenieder als gewone consument, wanneer je dat vaststelt, om daar ook onmiddellijk tegen op te treden en vragen te stellen bij het warenhuis in kwestie. Ik heb mij op dat moment ervan vergewist of dat de warenhuizen die ik frequenteer dat ook doen. Ik heb dat niet kunnen zien. Het is dus duidelijk wel een fragmentaire aanpak, denk ik. Reden te meer toch voor mij om dan ook een schrijven te richten aan de warenhuizen dat dat absoluut niet kan.

Maar om terug te keren naar het uitgangspunt: samen met onze vrienden van de Vughtgroep, waarbij we het voortouw nemen op Europees vlak, denk ik dat we ook

breder kijken en dus niet enkel naar de klassieke diersoorten zoals honden en katten wanneer het gaat over de wijziging van de Europese dierenwelzijnsregels, maar ook tot en met de ongewervelden.

**De voorzitter:** De heer Vandenhove heeft het woord.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Dank u wel, minister, voor het antwoord, en collega's, voor de aanvulling. Ik denk dat we echt naar een fundamentele oplossing moeten gaan, het liefst Europees, en dat in afwachting effectief een aantal stappen moeten worden genomen. Zoals u ook zegt, moeten we de grootwarenhuizen aanschrijven, maar ik blijf ook aandringen op een sensibiliseringscampagne bij restaurants en andere bedrijven die in die keten zitten. Het is correct dat, zeker nu met Nieuwjaar en wat errond gebeurd is en ook in de media gekomen is, misschien een aantal mensen overtuigd werden om in de toekomst geen kreeft meer te eten. Maar ik denk dat we alle middelen moeten gebruiken om die sensibilisering ook nog verder te zetten.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de normen op het vlak van dierenwelzijn voor kalkoenkwekerijen – 954 (2022-2023)**

**Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe**

**De voorzitter:** Mevrouw Almaci heeft het woord.

**Meyrem Almaci (Groen):** Minister, in 2021 hebt u, in antwoord op een aantal andere vragen en het debat, aangegeven dat er minimumnormen voor kalkoenkwekerijen moesten komen. Er was toen een campagne van GAIA, dat al in december 2019 een bundel had uitgebracht, 'Vergeten door de wetgever', over het leed van vleeskalkoenen in de intensieve kwekerijen in Vlaanderen. Zij hebben toen de wanpraktijken onder de aandacht gebracht en druk gezet om daar werk van te maken. Helaas is tussen de periode van die eerste bundel en 2021 en nu wel heel wat tijd verstreken, maar zijn er nog altijd geen specifieke normen voor kalkoenen. We staan eigenlijk geen echte stap verder.

Een nieuwe campagne van GAIA heeft duidelijk gemaakt dat de wantoestanden ondertussen zijn blijven verdergaan en dat de sector er niet in geslaagd is om zichzelf te reguleren. Nog steeds leven vele tienduizenden dieren in dieronwaardige omstandigheden. Necrose, afgestorven huidweefsel, kreupelheid en tekenen van verzwakking zijn nog altijd schering en inslag.

Er zijn in Vlaanderen, afhankelijk van wie de cijfers hanteert, 25 of 28 kalkoenkwekerijen. U mag daar meteen al duidelijkheid over brengen. In 2018 werden er 765.000 dieren geslacht. Wetende dat dat altijd exponentieel gaat, zullen we ondertussen waarschijnlijk nog een heel pak hoger zitten. U kondigde begin 2021 aan dat er een advies zou komen van de Raad voor Dierenwelzijn om die normen verder uit te werken. Dat advies zou er eind 2021 komen. Het bleef stil tot juli 2022. In het advies dat er toen is gekomen, hebben de dierenbeschermingsorganisaties een minderheidsstandpunt toegevoegd, omdat ze niet tevreden waren, omdat ze vonden dat het advies op enkele essentiële punten, zoals de bezettingsdichtheid, de buitenloop en de groeisnelheid, tekortschoot. De vraag is hoe het nu verder moet om tot minimumnormen te komen die de kalkoenen wel voldoende bescherming geven, niet om gewoon minimumnormen in te voegen, zodat het dan bij wijze van spreken officieel geregeld is, maar wel om te zorgen dat die dieren tijdens hun leven een dierwaardige omgeving hebben en ze hun



natuurlijke gedrag – u hoort mij al komen, ik heb hier eerder al verwezen naar ons voorstel van codex – kunnen vertonen en ze met het nodige dierenrespect worden behandeld.

Minister, het advies van de Raad voor Dierenwelzijn is ondertussen een half jaar oud. Wat is daar ondertussen concreet mee gebeurd? Wanneer mogen we de concrete wettelijke normen verwachten?

Hoe staat u tegenover het gegeven advies, zeker gezien het minderheidsstandpunt van de dierenrechtenorganisaties zelf? Bieden de voorgestelde normen volgens u voldoende bescherming?

GAIA heeft in zijn campagne ook opgeroepen om de nodige buitenruimte, voldoende aangepaste zitstokken, het verplichten van trager groeiende rassen, stalstrooisel en voldoende verrijking op te nemen in de minimumnormen. Gaan we die elementen daarin terugvinden?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Ik vind dat de bescherming van kalkoenen in kalkoenenhouderijen een belangrijk thema is. Net daarom ook heb ik aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn gevraagd om mij ter zake te adviseren. De Raad voor Dierenwelzijn heeft in dat kader een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de sector, dierenwelzijnsorganisaties en wetenschappers. Wie zat daarin? GAIA, de Eurogroup for Animals, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), Boerenbond, slachthuizen, er is ook een specifiek kalkoenen slachthuis in Vlaanderen, een Duits pluimvee slachthuis, een broeierij, een veevoederbedrijf, een dierenartsenpraktijk. Men heeft dat dus echt wel serieus opgenomen. Men heeft er heel lang over gediscussieerd, maar tot mijn spijt is men daar niet tot een algemene consensus gekomen. Het is nochtans nodig, aangezien een specifieke regeling voor kalkoenen gewoon ontbreekt. De huidige regels zijn heel algemeen en gelden voor alle landbouwdieren. Er is een Koninklijk Besluit van 1 maart 2000 betreffende de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren, naast natuurlijk de algemene bepalingen van de Dierenwelzijnswet, maar er is een grote variatie in de welzijnsbehoeften van de verschillende diersoorten, zelfs bij verschillende soorten pluimvee onderling.

Het advies van de raad bevat nu verschillende specifieke diersoortgerichte houderijvoorschriften, die een betere bescherming aan kalkoenen zullen bieden. Dat advies is opgesteld rekening houdend met de specifieke behoeften van de kalkoenen en met het houderijsysteem in Vlaanderen. In dat advies worden bijvoorbeeld ook normen voor een maximale bezettingsgraad en een groeisnelheid naar voren geschoven. Naast voorschriften voor basisbehoeften voor de kalkoenen werden ook maatregelen voorgesteld die moeten zorgen voor meer welzijnsbeleving voor de dieren. Onder andere normen voor omgevingsverrijking, het gebruik van zitstokken en verhoogde platformen zitten in het advies. Vernieuwend is ook de bepaling van een diergebonden welzijnsindicator. Door het scoren van de toestand van de dieren in het slachthuis zal de welzijnssituatie van de dieren op de bedrijven ook onrechtstreeks maar continu gemonitord worden.

Maar ik stel samen met u vast dat de discussie blijft. Er is inderdaad een minderheidsstandpunt ingenomen. Ik heb nu aan mijn administratie gevraagd om een regelgevend document op te maken, waarmee ik naar de Vlaamse Regering zal gaan. De basis zal natuurlijk gevormd worden door het advies van de Raad voor Dierenwelzijn. Dat is evident. Maar zoals gebruikelijk zal ik eerst de collega's in de regering deelachtig maken aan de regeling en de concrete inhoud daarvan, om vervolgens tot enige consensus te proberen te komen in de schoot van de regering en ter zake ook stappen vooruit te kunnen zetten.

**De voorzitter:** Mevrouw Almaci heeft het woord.

**Meyrem Almaci (Groen):** Minister, we zijn ondertussen een half jaar verder. U zegt dat u met uw administratie werkt aan de normering. Mijn vraag is: wanneer? Wat is de timing? We zijn ondertussen vijf jaar nadat het eerste rapport van GAIA naar buiten is gekomen. We zijn een half jaar nadat de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn zijn advies heeft gegeven. We zijn echt ettelijke jaren aan het verliezen terwijl het aantal kalkoenen dat gekweekt wordt pijlsnel de hoogte in gaat. Op dit moment is mijn vraag dus heel eenvoudig: wat is de timing?

Mijn tweede opmerking: terwijl wij hier nog aan het discussiëren zijn over wat we wel of niet kunnen doen, stel ik vast dat men in het Vlaamse advies vooral bezig is met het meten van voedselkwetsuren. In heel dat debat gaat men eigenlijk voorbij aan de specifieke situatie in de kwekerijen. Ik wil wel eens van u horen, minister, of u dat advies eigenlijk voldoende vindt, gezien de situatie op het terrein?

Ik heb nog een derde vraag. Helemaal aan het begin van deze legislatuur heb ik een analyse gemaakt van het Brusselse beleidsplan en van het Vlaamse en het Waalse beleidsplan. Ik heb u toen gezegd dat het Waalse beleidsplan ambitieuzer en concreter was dan het onze. Voor een minister die zelf heel vaak zegt dat hij in het buitenland en bij ons het voortouw wil nemen op het vlak van dierenwelzijn was dat wel een ontvullende vaststelling. Ik moet vandaag weer ontvullend vaststellen dat men in Wallonië een ambitieuzere stap heeft gezet. De Waalse wetgeving is ondertussen op dit vlak echt vooruitgegaan. U hebt achterstand. Zij gaan ook verder dan het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Wat daar nu in staat biedt te weinig garanties op een minimaal welzijn van kalkoenen, het biedt geen garanties op het respecteren van het natuurlijk gedrag van die dieren. Het schiet tekort op essentiële punten. Ook daar zou ik graag van u een antwoord op krijgen. Het Waalse advies, dat ondertussen wel al is omgezet in wetgeving, gaat verder en is wel een ernstige verbetering.

Dus mijn vraag gaat over die drie elementen: de timing, de vergelijking met de Waalse situatie, en hoe u kijkt naar normering – waar er een kloof is tussen de situatie op het terrein en het advies. Hoe kijkt u naar die drie elementen?

**De voorzitter:** Mevrouw Sterckx heeft het woord.

**Els Sterckx (Vlaams Belang):** Ik heb nog een bedenking. Minister, u zei daarnet dat de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn wel een advies heeft gegeven, maar dat ze eigenlijk niet tot een consensus gekomen zijn. Als zij er niet uitkomen, dan is het misschien wel aan u om, aan de hand van het advies, toch knopen door te hakken? Dan kan er een beleid komen in verband met de bezettingsgraad van kalkoenen, en alles wat daarbij hoort in de stallen.

Mijn vraag is: gaat u die knoop effectief doorhakken? Welke termijn wilt u daarop zetten?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Ik heb de vorige maanden nog gedacht om te bemiddelen om een consensus ter zake dichterbij te brengen. Dat is niet volledig gelukt. Ik ga die knoop dus zelf doorhakken en met voorstellen naar de Vlaamse Regering gaan. Dat is mijn verantwoordelijkheid, en dat zal dit jaar ook gebeuren.

Ten tweede wil ik in verband met de voedselkwetsuren even duidelijk stellen dat het advies wel verder gaat dan dat. Waarom worden die voedselkwetsuren gebruikt? Dat is omdat het natuurlijk een indicator is voor de omstandigheden, het welzijn, in het kader van het houden van kalkoenen. Daarom wordt dat gebruikt.

Tot slot is er uw verwijzing naar Wallonië. Met permissie, maar het is gemakkelijk om kampioen te zijn in een vooruitstrevende, heel strenge regelgeving ten aanzien van sectoren en domeinen die voor de Waalse realiteit betrekkelijk virtueel zijn. Er zijn geen professionele kalkoenkwekerijen in Wallonië. In Vlaanderen zijn er 28. Dat zijn 1,2 miljoen kalkoenen. Dat is van een totaal andere orde. Het is heel moedig om een doortastende strenge regelgeving te gaan uitvaardigen als je ter zake helemaal niet in eigen vlees snijdt.

Ik denk dat wij in Vlaanderen wel durven op te treden. Bijvoorbeeld op het vlak van dwangvoeding bij de productie van foie gras, of op het vlak van pelsdierenkweek, hebben wij in Vlaanderen een strenge regelgeving, waarmee we ook effectief in het eigen economisch weefsel snijden. We maken daar keuzes, en we vinden dat dierenwelzijn daarin belangrijker is. Dat zie ik niet in Wallonië. Daar heeft het gebruik van dwangvoeding bij de productie van foie gras economisch wel betekenis, maar ik zie daar geen initiatieven. Ik vind die vergelijkingsbasis dus niet volledig correct.

Dat ontslaat ons echter niet van onze verantwoordelijkheid. Ik zal die ook nemen, net zoals we die ook genomen hebben in andere materies waar er ook een economisch effect is. Je kunt dus niet zeggen dat wij in ons dierenwelzijnsbeleid zijn teruggedeinsd voor mogelijke economische gevolgen. Het is wel zo dat we daar effectief rekening mee houden. Dat is evident.

**De voorzitter:** Mevrouw Almaci heeft het woord.

**Meyrem Almaci (Groen):** Minister, een heel jaar is wel lang voor deze problematiek. Het meest concrete dat u kunt zeggen, is dat er dit jaar normen zullen komen voor een problematiek die al sinds 2019 op de agenda staat en waar u al sinds juli een advies over hebt. Dat advies is duidelijk een minimumadvies, waar de sector heel zwaar op gewogen heeft. Dat verklaart natuurlijk ook voor een groot stuk uw antwoord: "Wij durven wel op te treden als het gaat over foie gras." Goed, de laatste producent van foie gras is ermee gestopt in Vlaanderen. Het was de omgekeerde situatie. Het whataboutisme zal u niet helpen om deze problematiek aan te pakken, om te zeggen dat we het op andere vlakken beter doen. Als u zich in het begin van deze legislatuur zelf op de borst klopt dat u de voorloper bent op alles en dan blijkt dat in de feiten niet te zijn, dan is het onze taak om u daarop te wijzen. Dan kan het verwijzen naar andere praktijken geen argument zijn om het hier niet beter te doen. Dat is heel eenvoudig. Dat is dan mijn antwoord op dat whataboutisme.

Natuurlijk gaat het over meer dan de voedselkwetsuren, maar de voedselkwetsuren zijn wel het meest concrete. Het gaat nauwelijks over het stompen van de bekken, terwijl de pikkwetsuren enorm zijn. Het gaat niet over de dichtheid. Het gaat niet over de buitenloop. Het gaat niet over het natuurlijk gedrag van de kalkoenen. Op dat vlak deel ik het minderheidsstandpunt van de dierenwelzijnsorganisaties dat dit een veel te licht advies is. Dan hoop ik dat u ambitieuzer durft te zijn bij het doorhakken van de knoop.

Opnieuw: we spreken veel over voortschrijdend inzicht. De vraag is of het om geld of om dierenwelzijn gaat. Dit is een sector die letterlijk en figuurlijk geëxplodeerd is. Die dieren groeien op een waanzinnig tempo. Dat is het kippendebat 'all over again'. Ik ga ervan uit dat we niet nog eens vijf jaar nodig hebben voor we dat voortschrijdend inzicht dat we daar gehad hebben, hier omgezet hebben in een echte aanpak die iets verder gaat dan "er moeten inspanningen geleverd worden, we gaan nog eens een onderzoek doen".

Bon, het ontbekken is iets dat vanuit dierenwelzijnsoogpunt absoluut niet aanvaardbaar is. Met omschrijvingen als "een systeem zodra dit beschikbaar is" kan de minister van Dierenwelzijn toch niet blij zijn. Het is iets dat maar blijft etteren.

Dat is een hard woord, maar het is een harde realiteit waarvan ik verwacht dat u binnen het halfjaar duidelijke normen hebt zodanig dat de overgangperiode niet van 2025 tot 2030 is, maar dat we bij wijze van spreken vanaf 2024 eindelijk normen kunnen implementeren in een sector die op dit moment vooral geldgedreven is en heel weinig dierenwelzijnsnormen in zich heeft. Ik hoef u niet te zeggen dat op dit moment de conclusies van de kwekerijen abominabel slecht zijn en dat dieren daar gewoon economische producten zijn waarbij voor maximale winst gegaan wordt. Vanuit het kaderdecreet denk ik dat er dringend actie nodig is.

Minister, ik hoop dat u versnelt want een jaar wachten en dat op het einde van het jaar nog eens ter herinnering brengen, is geen optie.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aanpakken van broodfok – 977 (2022-2023)**

**Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe**

**De voorzitter:** De heer Vandenhove heeft het woord.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Voorzitter, minister, collega's, ik heb inderdaad nog eens een vraag ingediend over de broodfok omdat er zich tussen Kerstmis en Nieuwjaar weer een aantal gevallen voorgedaan hebben, onder andere in Oudsbergen in Limburg en in Lubbeek in Brabant. Ik heb de vraag vooral ingediend omdat ik door het dierenasiel in Sint-Truiden, nochtans een heel goed werkend dierenasiel, nog eens aangesproken ben dat er bijkomende en meer dwingende maatregelen nodig zijn tegen die broodfok. Zij hebben mij ook een aantal suggesties gedaan omdat zij in het geval van broodfok elke keer opgevorderd worden om tegemoet te komen aan die dieren en ze op te vangen – terecht, daarvoor zijn ze er en krijgen ze voor een stuk subsidies. Het blijft met andere woorden een probleem, ook de import van puppy's en katten in Centraal- en Oost-Europa blijft een probleem.

U antwoordt altijd, minister, dat wij de strengste wetgeving hebben in Vlaanderen in vergelijking met de rest van de Europese Unie. Oké, dat is zo. U antwoordt ook altijd dat de Vlaamse inspectie Dierenwelzijn de laatste jaren een serieuze personeelsuitbreiding gehad heeft. Ik denk dat u recent ook nog geantwoord hebt dat u verdergaat met sensibilisering en preventieve maatregelen. Maar uiteindelijk stellen we vast dat het probleem eigenlijk niet of te weinig vermindert. Het dierenasiel hier in Sint-Truiden zegt dat het dweilen met de kraan open is. De vraag is dus of er geen bijkomende maatregelen meer mogelijk zijn en of de wetgeving niet effectief verstrengd moet worden.

Vandaar mijn vragen.

Eén, blijft u bij uw traditioneel antwoord dat Vlaanderen al zoveel middelen heeft ingezet via de inspectie Dierenwelzijn en de strengste wetgeving van Europa heeft? Zegt u dan dat er eigenlijk geen bijkomende inspanningen nodig zijn, ondanks het feit dat die broodfok blijft doorgaan en er effectief situaties aan het licht blijven komen?

Twee, dierenasielen die steeds ingeschakeld worden voor het opvangen van die dieren uit illegale kwekerijen zijn vragende partij om het zogeheten Kennelbesluit te verstrengen. Bent u daarvan op de hoogte? Hebt u al overlegd met de sector van de dierenasielen? Bent u zelf voorstander van zo'n verstrenging van het Kennelbesluit? Ik weet dat u bij vorige vragen geantwoord hebt dat we dan mensen

die het goed doen, gaan straffen, terwijl mensen die het toch niet goed willen doen, zich daar weinig zullen van aantrekken. Maar zo blijven we – sorry dat ik het zeg – dweilen met de kraan open.

Drie, wat wordt er in de Vlaamse Codex Dierenwelzijn eventueel voorzien om die illegale kwekerijen en broedfok streng aan te pakken?

Ik kijk uit naar uw antwoord.

**De voorzitter:** De minister heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** U weet het misschien: op het einde van het afgelopen jaar hebben we nog een sensibiliseringscampagne gevoerd met de titel 'Een dier is (geen) cadeau'. De campagne was erop gericht potentiële baasjes van gezelschapsdieren te doen nadenken voor ze een dier in huis halen. We hebben daar volgens de cijfers die ik heb gekregen 2,4 miljoen Vlamingen mee bereikt, zoveel als de finale van het WK. We verwezen daarbij soms door naar een website waarop eenieder kon testen of men klaar is om een dier in huis te halen. We hebben daarop iets minder dan tienduizend testen geregistreerd. Het spreekt voor zich dat zulke campagnes herhaald moeten worden.

Daarnaast voer ik ook nog een campagne rond ons gecentraliseerd aanbod, op één website, namelijk [adopteereendier.be](https://adopteereendier.be). We zijn er daarbij in geslaagd – wel met veel bloed, zweet en tranen – om de asielen hun aanbod te doen samenbrengen op één centrale website. Daar staan intussen zo'n tweeduizend dieren op, we zijn gestart met een tachtigtal of zo. Ik denk dat het heel belangrijk is om dat altijd als alternatief naar voren te schuiven: vooraleer mensen naar een dierenhandelaar lopen, zouden ze zich eerst eens moeten vergewissen van het heel ruime, uitstekende aanbod aan dieren die voor adoptie worden aangeboden door onze asielen in heel Vlaanderen. Ook daarrond gaan we dus nog een campagne voeren.

Wat betreft onze regelgeving inzake kweek en handel in gezelschapsdieren in Vlaanderen: die behoort inderdaad tot de strengste van Europa. Honden- en kattenkwekerijen en dierenwinkels moeten momenteel aan een hele reeks erkenningsvoorwaarden voldoen, gaande van de huisvesting van dieren over de verzorging tot de diergeneeskundige begeleiding. Ik breng u toch graag in herinnering dat we in 2019 het zogenaamde Kennelbesluit nog eens aanzienlijk verstrengd hebben en we blijven daar opnieuw stappen vooruit zetten. In 2019 hebben we de regels en voorwaarden voor erkenning van honden- en kattenkwekerijen, maar evengoed voor de pensions, de asielen en dierenhandelszaken, verder aangescherpt. Om maar een concreet voorbeeld te geven : zo mogen teefjes nog maar drie keer per twee jaar werpen, werd de vereiste minimale personeelsbezetting aangepast zodat die beter aansluit bij de tijd nodig om de dieren goed te verzorgen en te socialiseren, krijgt de kandidaat-koper het recht om de moeder te zien voor pups die de kweker zelf heeft gekweekt, werden opleidingen gericht op dierenwelzijn verplicht voor uitbaters en personeel van kwekerijen, werden de verplichtingen van de contractdierenarts verder aangescherpt, werd een nieuw garantiecertificaat bij de verkoop van honden en katten ingevoerd, werd de lijst van vragen die peilt naar de leefomstandigheden van de hond bij de kandidaat-koper verstrengd, werd een regeling voor gastgezinnen ingevoerd waar dierenasielen via overeenkomst een beroep op kunnen doen en ga zo maar door. Dat wil niet zeggen dat het daarmee voor ons stopt. Neen, wat mij betreft is de dierenwelzijnswetgeving ter zake ook een perpetuum mobile, dus we blijven daar altijd, ook op grond van nieuwe wetenschappelijke inzichten, stappen vooruit zetten. Dat is ook in dezen zo.

Ik heb ook aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn gevraagd suggesties te doen met betrekking tot verdere stappen die we kunnen zetten ter aanpassing van het Kennelbesluit. Er is een advies onderschreven door de vertegenwoordigers van de

dierenasielen binnen de Vlaamse Raad. Basisgedachte is het bevorderen van het fokken van honden en katten in Vlaanderen en het ontmoedigen van de invoer van dieren uit het buitenland. Het is inderdaad zo, mijnheer Vandenhove, dat het altijd zoeken is naar een optimum: dat je er voor zorgt dat er een strenge regelgeving is die geldt voor kwekers en handelaars in Vlaanderen, maar dat je er anderzijds ook oog voor moet hebben dat je niet de facto stimuleert tot import van dieren uit het buitenland in een Europa van vrij verkeer van goederen en diensten. Dat moet je altijd wel in ogenschouw nemen. Maar ik ga verdere stappen nemen en komen met een concreet initiatief tot herziening van het Kennelbesluit.

En tot slot, wat betreft de controle en handhaving: u weet dat, sinds we gestart zijn met de bevoegdheid Dierenwelzijn in Vlaanderen, sinds we die hebben overgenomen van de federale overheid, we niet alleen ons budget verachtvoudigd hebben, maar dat zich dat ook vertaald heeft in een uitbreiding van onze inspectiedienst. Het aantal controles neemt alsmat toe. Ook met het opsporen en opdoeken van illegale kwekerijen en met het bestraffen van overtredingen van het Kennelbesluit gaan we door. Daarvoor moet de codex ook niet worden aangepast, voor alle duidelijkheid. De straffen zijn verstrengd. Ik denk dat we met het uitvaardigen en aankondigen van nog strengere straffen – we hebben al in twee fases de straffen verstrengd – nu absoluut aan de slag kunnen. In overleg met de rechtbanken waken we erover dat de strafmaat die we vooropstellen, ook effectief wordt uitgesproken door de rechtbanken. Ook daar hebben we een goede dialoog kunnen voeren met het parket en ook met de politie. Maar het uitvaardigen en aankondigen van nog strengere straffen zal mijn inziens geen invloed hebben op het voorkomen van illegale kwekerijen. Wij hebben daar nu absoluut een goed decretaal instrumentarium voorhanden en we kunnen onze controles nog opvoeren. Ook daar beoog ik dat we in de toekomst nog kunnen investeren in een versterking van onze inspectiedienst Dierenwelzijn.

**De voorzitter:** De heer Vandenhove heeft het woord.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik ben het natuurlijk over heel wat dingen met u eens. Ik had trouwens in mijn inleiding al gezegd dat er effectief al een hele weg is afgelegd.

Ik heb drie bijkomende bemerkingen en/of vragen.

Eén: ik weet dat u erg veel inzet op preventie en sensibilisering en ik ben het daar volledig mee eens. Maar op een bepaald moment moet je die preventie ook durven te kwantificeren. Dat is ook bij preventie en sensibilisering in lokale politiezones zo voor alles wat overtredingen en veiligheid betreft. Wat is met andere woorden de invloed van die preventie en die sensibiliserende maatregelen op de eigenlijke overtredingen? Dat is mijn bijkomende vraag: in welke mate doet u dat of denkt u dat te doen?

Twee: vanwege het kerstverlof heb ik de kans gehad met de twee betrokken dierenasielen contact op te nemen. Zij weten natuurlijk ook dat u inspanningen doet. Maar het is langs de andere kant bijna vreselijk voor die dierenasielen, die nog altijd met heel wat vrijwilligers werken, dat zij zeggen – ondanks die inspanningen ter zake, dat geef ik toe – dat het voor hen gedeeltelijk dweilen blijft met de kraan open. Het zou toch niet slecht zijn uw oor daar nog eens te luisteren te leggen en de dierenasielen er actief bij te betrekken om te kijken of er geen bijkomende mogelijkheden zijn.

Het derde is eigenlijk een bemerking, geen vraag. Ik ben het niet met u eens wanneer u zegt dat, als we de wetgeving nog strenger maken, er misschien nog meer dieren uit het buitenland ingevoerd gaan worden of degenen die het nu goed menen en goed doen van de markt zullen verdwijnen en er nog meer illegale kwekerijen zullen komen. Eigenlijk is dat toegeven aan degenen die het op dit

ogenblik slecht doen. Als we dat beginnen te doen in een maatschappij ... Ik wil geen vergelijkingen maken met wat er dezer dagen in Antwerpen gebeurt, maar ik denk dat we op geen enkel vlak kunnen toegeven aan de broodfokkerijen, of dat nu in eigen land, in Vlaanderen of in het buitenland gebeurt. Wat dat betreft wil ik duidelijk zeggen dat ik het niet eens ben met uw stellingname ter zake.

**De voorzitter:** Mevrouw Sterckx heeft het woord.

**Els Sterckx (Vlaams Belang):** Minister, u zegt altijd dat Dierenwelzijn zo'n fantastisch werk verzet. U zegt nu ook: we hebben nieuwe of extra inspecteurs aangeworven, er wordt veel meer gecontroleerd. Maar de feiten van de voorbije dagen blijken allemaal aan het licht gekomen te zijn door anonieme klachten of tussenkomsten van burens, niet door tussenkomst van de dienst Dierenwelzijn. In Oudsbergen zijn er na een klacht bij de politie vijftig honden weggehaald. In Lubbeek zijn er na een anonieme klacht bij een vermeende broodfokker twintig honden weggehaald. En recent, op 6 januari, zijn er door een klacht van burens bij een hondenpension in Horebeke veertig honden weggehaald.

U zegt in uw beleidsverklaring wel dat u wilt gaan werken aan en investeren in een degelijk controle- en handhavingsbeleid. U zegt letterlijk : "Elke vorm van dierenverwaarlozing en- mishandeling moet (...) bestraft worden. (...) We voeren een controlebeleid dat alle betrokken doelgroepen dekt (...)." Blijkbaar zijn er toch nog heel veel mazen in het net, waardoor heel veel broodfokkers ontsnappen aan die controles.

Ik ga u een ander voorbeeld geven. Recent – het is al zes of acht maanden geleden – hebben we zelf, samen met een dame, klacht ingediend bij de dienst Dierenwelzijn. We weten dat er een hobbyfokster zit in het Antwerpse die eigenlijk broodfokster is. Zij heeft een erkenningsnummer als hobbyfokster op een appartement. Ik vind het al heel vreemd dat dat door Dierenwelzijn wordt toegekend. Zij heeft echter ook nog een buitenverblijf waar ze massaal honden fokt, met vier, vijf nesten per maand. Dierenwelzijn is daar nog altijd niet opgetreden. De klacht is intussen al meer dan acht maanden geleden ingediend bij Dierenwelzijn. Er schort dus toch ook heel wat aan het beleid bij Dierenwelzijn zelf.

Ik heb al meermaals gevraagd om de dienst Dierenwelzijn door te lichten. Ik vraag het hier nog eens aan u, om die dienst Dierenwelzijn eens te laten doorlichten. Als er bij zo'n klacht effectief bewezen zijn dat er veel fout loopt en er niet wordt opgetreden, dan loopt er toch wel wat mis binnen de dienst Dierenwelzijn. Als u die laat doorlichten, kunt u zelf ingrijpen waar deze fouten zich voordoen. Bent u bereid om de dienst Dierenwelzijn te laten doorlichten?

**De voorzitter:** Mevrouw Almaci heeft het woord.

**Meyrem Almaci (Groen):** De laatste vraag heb ik, denk ik, in december nog gesteld, de vraag naar de audit van weleer en wat er met die aanbevelingen is gebeurd, net omdat er heel weinig beweging daarrond is. Mijn vraag is, gezien de tijd die verlopen is, of het niet nodig is om een nieuwe audit te doen.

De problematiek van de broodfok blijft een enorme problematiek. Ook toen is het debat gegaan over het feit dat dieren als goederen worden verhandeld, over het verschil tussen wat officieel geen broodfok heet, maar in de feiten wel op broodfok neerkomt. Er is net een voorbeeld gegeven. Er zijn mensen die zeggen dat als iets erkend is, het per definitie geen broodfokker is. Uit de praktijk en zelfs uit veroordelingen ondertussen blijkt soms het tegendeel. De problematiek is dat, door de winstgevendheid, in Nederland en België een enorme draaischijf is ontstaan van ingevoerde dieren uit Oost-Europa en ondertussen ook zwervhonden enzovoort uit Zuid-Europa en zelfs Griekenland. Het wordt dus een steeds groter kluwen, het wordt ingewikkelder, men zoekt altijd nieuwe manieren om op de emoties van

mensen in te spelen. Het gaat ook om dieren die slecht gesocialiseerd zijn, die ook gevaarlijk kunnen zijn voor diegenen die ze dan kopen en houden en voor de samenleving in het algemeen.

Ik ben het dus wel eens met collega Vandenhove dat er dringend een tand bij moet gestoken worden, dat er een gezamenlijke gedachteoefening moet komen over hoe we dit, dat zich op de grens van de illegaliteit en legaliteit bevindt, en zich soms zelfs volledig in de legaliteit afspeelt, zagezegd – met de nodige erkenningen –, verder in te dijken. Ik vroeg mij dus af of u, minister, inderdaad van plan bent om een nieuwe audit te doen, wat er met de vorige bevindingen is gebeurd en op welke manier we, niet alleen verwijzend naar het Europese niveau en naar de samenwerkingsovereenkomsten, die er onder andere met Hongarije zijn gesloten, met de conclusies van de huidige realiteit een stap verder kunnen zetten, concreet. Want op dit moment is het, om de collega te parafraseren, dweilen met de kraan open.

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Wat betreft de vraag wat de impact is van campagnes: daar kun je natuurlijk alleen maar het bereik van campagnes in kaart brengen of kwantificeren. Dat cijfer heb ik u meegegeven, namelijk het bereik van 2,4 miljoen Vlamingen.

Wat betreft de vraag naar de vrijwilligers: ja. Als het gaat om de regelgeving van die vrijwilligers, dan kijk ik natuurlijk ook vooral naar het algemene, en naar fiscale vrijstellingen en dergelijke, en dat is een federale materie. Daar kijk ik dus naar de collega's allemaal om ter zake die regelgeving toch wel wat te kunnen versoepelen en aantrekkelijker te maken, zowel in functie van ons verenigingsleven als van het dierenwelzijn, dus de dierenasielen. Daar ben ik vragende partij voor, zowel als minister van Dierenwelzijn als als minister van Sport. Het is wel zo dat wij trachten de dierenasielen te ondersteunen in hun professionalisering. Enerzijds hebben we een verplichting ingevoerd, met de wijziging in 2019 van het Kennelbesluit, dat er toch minstens één personeelslid een scholing heeft genoten. Maar we bieden ook cursussen aan, met toenemend succes. Ik maak er een erezaak van om altijd aanwezig te zijn op de zogenaamde diploma-uitreiking van vrijwilligers van dierenasielen die zulke cursussen die wij aanbieden, volgen. Dat is een toenemend succes. In het afgelopen jaar hadden we een honderdtal geslaagde deelnemers, denk ik. Als je weet dat we 180 asielen hebben en we hebben deze campagne al lopen sinds 2019 of 2020 – ik denk 2020 –, dan weet je dat we al verschillende honderden mensen met deze cursussen hebben kunnen bereiken, wat een aanzienlijk positieve bijdrage is, onmiskenbaar, voor de professionalisering van onze dierenasielen.

Wat betreft de controles: ja, opnieuw, alles kan beter. Maar vergelijk de situatie met 2019: we hebben meer dan een verdubbeling van het aantal inspecteurs Dierenwelzijn, 'boots on the ground', maar ook steeds meer assistentie van de politie, waarbij elke politiezone in Vlaanderen nu zowat een verantwoordelijke heeft die gespecialiseerd is inzake dierenwelzijn, die daar een specifieke opdracht toe heeft, en waarbij we ook vanuit de inspectie Dierenwelzijn altijd werken met een controleplan dat jaarlijks wordt opgesteld en waarbij de prioriteiten worden vastgelegd. Het is dus niet lukraak dat men aan de slag gaat, maar op grond van een controleplan. Ik vind het goed dat we erin geslaagd zijn een hele samenleving attent te maken. Dat er heel wat en steeds meer particuliere klachten zijn, dat is een positief gegeven. Of ze van politie, vzw's of particulieren komen, dat is heel goed. Ik moet wel erkennen: we zorgen ervoor dat elke klacht wordt behandeld, maar het is wel niet altijd zo dat onze mensen de tijd hebben om terug te koppelen naar de klagers, nog los van de GDPR-aspecten die eraan verbonden zijn, de privacy aspecten. In regel doen we dat dus niet. Op grond van zowel tijdsbesteding



als het privacyaspect wordt er meestal geen terugkoppeling gegeven over wat er dan met die klacht is gebeurd. Ik weet dus niet op grond waarvan u zegt dat er geen gevolg is gegeven aan de klacht. Ik kan u wel zeggen dat elke klacht wordt behandeld en dat er een toenemend aantal klachten is. Dat is natuurlijk een beetje doordat we slachtoffer zijn van ons eigen succes, maar dat bekijk ik dan wel positief.

**De voorzitter:** De heer Vandenhove heeft het woord.

**Ludwig Vandenhove (Vooruit):** Minister, dank u wel voor de antwoorden, ook dank aan de collega's voor de aanvullingen. Ik denk inderdaad dat we de strijd op diverse vlakken moeten verderzetten. Alleen wat uw laatste antwoord betreft, denk ik dat het heel belangrijk is dat we toch naar een systeem zoeken – ondanks de regelgeving van de privacy – om op de een of andere manier – al is het maar heel kort en via typeantwoorden – terug te koppelen naar klagers. Dat is ook zo bij lokale politiezones bij aangelegenheden over veiligheid of bij gemeenten en steden. Wanneer mensen een klacht indienen of een opmerking maken, en geen terugkoppeling krijgen, hoe beperkt dan ook, dan wordt nogal snel de conclusie getrokken dat er niks mee is gebeurd. Daar zou ik toch vragen dat er een minimaal aantal inspanningen gebeuren om die terugkoppeling te laten gebeuren.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe migratiestudie van de provincie Vlaams-Brabant – 939 (2022-2023)**

**VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de grootstedelijke uitdagingen in gemeenten in de Vlaamse Rand en Vlaams-Brabant – 959 (2022-2023)**

**Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe**

**De voorzitter:** De heer Slootmans heeft het woord.

**Klaas Slootmans (Vlaams Belang):** Dank u wel. Vooreerst ook van mijnentwege opperbeste wensen, en al wat ik jullie wensen mag.

Minister, zoals u weet publiceerde het steunpunt Data en Analyse van de provincie Vlaams-Brabant, waar u ook mee in de Deputatie zit, een nieuwe demografische studie. Die bevestigt voor een groot deel wat we eigenlijk al lang wisten, namelijk dat de Vlaamse Rand in een rotvaart vervreemdt en 'ontnederlandst', en vooral dat de Vlaamse Rand in een rotvaart 'verbrusselt'. De studie toont aan dat het aantal mensen dat van Brussel naar de Vlaamse Rand migreert opnieuw – voor de zoveelste keer – op een recordniveau staat. U hebt ongetwijfeld de kaart gezien die de migraties vanuit Brussel weergeeft. Die geeft aan dat in zeventien van de negentien randgemeenten de kaart donkerrood kleurt, met nog extra pieken in Grimbergen, in Vilvoorde, in Zaventem, in Sint-Pieters-Leeuw, in Asse en in Dilbeek, maar ook in de tweede gordel, met gemeenten zoals Liedekerke, Ternat, Steenokkerzeel en Lennik. Dat laatste zal de tweede spreker zeker ook te berde brengen. Ook daar zien we zeer hoge pieken en een donkerrode kaart voor wat betreft de immigratie vanuit Brussel naar de Vlaamse Rand.

Wat ook voor u, komende van de Zennevallei, interessant is aan deze analyse is de conclusie dat, meer dan in de duurdere oosttrand, de instroom in de Zennevallei

en in het noordwesten voornamelijk bestaat uit jonge allochtone gezinnen. Het gevolg daarvan is evident: in amper vijf van de negentien randgemeenten is nog een meerderheid van de 0- tot 24-jarigen van Belgische herkomst. Vijf van de negentien dus. Ter illustratie: toen de N-VA in 2004 toetrad tot de Vlaamse Regering waren dat er nog negentien. Het gaat dus verbazend goed vooruit.

Als we kijken naar de instroom sinds 2010 tot 2021, dan zien we dat op een periode van amper 11 jaar er 170.000 mensen – dat is 2 keer Mechelen – zich vanuit Brussel in de Vlaamse Rand zijn komen vestigen, en dat 68 procent van de migratie die zich in de Rand vestigt, uit Brussel komt. Met andere woorden; 7 op de 10 inwijkelingen in de Rand komen uit Brussel. Uiteraard gaat het niet over Noren en Zweden. Dat zijn toch betrekkelijk alarmerende cijfers.

Minister, u hebt hier in het verleden al vaak verklaard dat die 'verkleuring', zoals dat dan heel eufemistisch wordt genoemd, niet altijd gepaard gaat met ontnederlandsing. Maar ook daar zien we dat de cijfers u flagrant tegenspreken, want in zeventien van de negentien randgemeenten stellen we vast dat een meerderheid van de baby's opgroeit in een gezin waar geen Nederlands wordt gesproken.

Tot daar de analyse. Voor zover nog nodig tonen de cijfers nogmaals aan dat de Brusselse en ook de internationale instroom – die blijft nog altijd bijzonder groot – enorme repercussies heeft op het Vlaams karakter, op de vervreemding, op het onderwijsniveau, en ook op de onderwijskwaliteit. Voor dat laatste verwijs ik naar de cijfers die daarover op de Stand van de Rand naar voren zijn gebracht. Verder is er ook impact op kinderopvang, op de vastgoedprijzen, en op het sociale weefsel in het algemeen.

Wat misschien nog veelzeggender is dan de studie zelf, minister, is de toch wel vernietigende reactie van de burgemeester van de grootste stad van de Vlaamse Rand, namelijk Hans Bonte. Hij haalde zowat elk alarmbord boven dat hij kon vinden, en hij stelde duidelijk dat zonder kordate maatregelen zijn stad tegen 2030 voor 70 procent zal bestaan uit mensen met een niet-Europese achtergrond. Ik heb het hier al vaak gezegd, en hij nam mijn woorden bijna letterlijk over, want hij zei: "Wij zullen tegen 2030 de facto deel uitmaken van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en zo misschien de FDF-droom niet in theorie maar wel in de praktijk omzetten". Dat zijn niet mijn woorden, maar die van een socialistische burgemeester die in een coalitie zit met Groen. Hij kan dus niet meteen van rechtse sympathieën worden verdacht. Dat zijn bijzonder alarmerende signalen.

Zo kom ik tot mijn vragen, minister.

Welke conclusies trekt u uit deze toch zeer verontrustende studie over Vlaams-Brabant en over de Vlaamse Rand?

Stelt u, in het licht van deze conclusies, bijkomende maatregelen in het vooruitzicht om deze accumulerende instroom uit Brussel te beheersen en te beperken? Zult u deze nieuwe studie gebruiken als argument om de erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio op regeringsniveau af te dwingen? Dat is een eis die door al uw partijgenoten in de Vlaamse Rand wordt geproclameerd, en waarvoor wij de daad bij het woord vragen.

**De voorzitter:** Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (Vooruit):** Vooreerst wil ik alle collega's en de minister het allerbeste wensen voor een gezond en gelukkig 2023.

Wat mijn vraag betreft, zijn de cijfers al ten overvloede geciteerd door de collega. De nieuwe cijfers van de provincie Vlaams-Brabant, uit de studie 'Bevolking in Vlaams-Brabant. Over groei en migratie', zijn overduidelijk. Ik hoef de cijfers niet

meer te herhalen. Ik denk dat we hiermee nu echt wel genoeg handvatten hebben om de definitie van de Vlaamse Rand uit te breiden en te kijken naar de urgentie die er bestaat in die tweede gordel, die even rood kleurt. 17 van de 19 gemeenten zijn nog een tintje donkerder gekleurd als het gaat over het migratiesaldo. Merchtem en Meise niet, maar die zitten precies op het niveau van het migratiesaldo van de gemeenten die in die tweede gordel zitten. De collega heeft die gemeenten ook al opgesomd.

De druk is dus enorm. De burgemeesters van Halle-Vilvoorde hebben er in mei 2022 nog maar eens voor gepleit om de regio te erkennen als centrumregio. Collega Hans Bonte was inderdaad ook heel duidelijk. Wij moeten met de brede Vlaamse Rand echt kunnen blijven inspelen op de hedendaagse stedelijke uitdagingen. Dat zijn uitdagingen die niet per se een probleem zijn, maar die je wel moet onderkennen. En dan moet je ernaar handelen. Dat biedt ongelooflijke uitdagingen als het gaat over onderwijs, taal, integratie, wonen, woonproblematiek, welzijn enzovoort.

Minister, welke conclusies trekt u uit de studie? Erkent u dat ook de gemeenten buiten die strikte Vlaamse Rand dezelfde druk ondervinden en grootstedelijke uitdagingen kennen? Welke acties zult u ondernemen om met name te zorgen voor een erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio, met de nodige middelen die daar tegenover staan?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Ik denk dat de studie om minstens twee redenen boeiend is. Ten eerste verschaft ze ons natuurlijk actuele cijfers. Ten tweede is ze uitgebreid en gaat ze ook in detail in op de aard van de bevolkingstoename in Vlaams-Brabant.

Over de grote inhoudelijke tendensen die de studie aanduidt, zal vermoedelijk niemand in deze commissie echt verbaasd zijn. We weten dat Vlaams-Brabant de snelst groeiende Vlaamse provincie is. We weten ook dat de Brusselse instroom daar de grootste factor in is. En het is ook geen geheim dat die groei het sterkst tot uiting komt in de Vlaamse Rand.

Die bevolkingsgroei stelt onze Vlaamse Rand natuurlijk voor een serieus aantal uitdagingen, qua grootte, maar misschien nog meer door de aard ervan. Er zijn meer anderstaligen en mensen met buitenlandse herkomst. Er is dus een effect van vervreemding. We zien in de Vlaamse Rand ook dat de kansarmoede stijgt. Maar ik denk dat dat verhaal ondertussen bekend is.

Ik erken dat de regio Halle-Vilvoorde, en de Vlaamse Rand in het bijzonder, natuurlijk met specifieke uitdagingen te kampen heeft, vandaar ook dat we daar heel specifiek een beleid rond voeren. Het is wel niet zo dat die noden en uitdagingen gelijk verdeeld zijn over de verschillende gemeenten in Halle-Vilvoorde. Ik verwijs in dat verband graag naar de studie van het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) over de afbakening van de Vlaamse Rand uit 2020. Over die studie hebben we hier ook al gediscussieerd. Daaruit bleek dat de afbakening van de Vlaamse Rand nog wel degelijk steek houdt en dat dat een afbakening is die je ook op grond van objectieve parameters kunt verantwoorden. Met andere woorden, gemiddeld genomen zijn de uitdagingen waar de gemeenten in de Rand voor staan, groter dan in de andere gemeenten van Halle-Vilvoorde. Dat wil niet zeggen dat er zich daar geen problematiek situeert, integendeel. Maar je ziet, ook op grond van deze studie, dat er een voldoende objectief onderscheid is om heel specifiek in eerste instantie voor die Vlaamse Rand een gericht beleid te voeren. Dat illustreert deze studie toch ook wel.

U zegt dat dat hetzelfde kleurt, mevrouw Segers, maar als je gewoon naar de kaart kijkt, zie je dat de Vlaamse Rand roder kleurt dan de rest van Halle-Vilvoorde. Dat is dus wel degelijk een objectief verantwoord onderscheid dat je ter zake kunt maken. Gemeenten van de Rand tellen duidelijk een hoger aantal mensen van buitenlandse herkomst. En ook de Brusselse instroom is vele malen hoger in de Rand dan elders in Vlaams-Brabant. Dus als je keuzes moet maken, wat je in de politiek altijd moet doen, dan moet je in eerste instantie natuurlijk kijken naar de Vlaamse Rand, zonder de andere gemeenten te gaan veronachtzamen. Dat is ook in deze studie duidelijk naar voren gekomen. Uiteraard kennen die andere gemeenten ook uitdagingen, maar je moet wel opletten dat je geen effect van versnippering krijgt, want dan ga je uiteindelijk eindigen in Denderleeuw en verder in Oost-Vlaanderen. En vervolgens heb je heel Vlaanderen dat Vlaamse Randmid-delen zal gaan opsouperen, wat we toch ook niet zouden willen.

Maken wij ter zake ook keuzes als Vlaamse Regering? Absoluut, zowel financiële als beleidsmatige keuzes. Wat het financiële luik betreft, kan ik u een hele opsomming geven van de investeringen die wij doen ten voordele van de Vlaamse Rand en bij uitbreiding Halle-Vilvoorde. Er is het Vlaamse Randfonds, met 26 miljoen euro. Er komt ook een justitiehuis ter waarde van 5 miljoen euro en financiële ademruimte via de responsabiliseringsbijdrage, waarbij we in deze regeerperiode een impuls geven van 32 miljoen euro voor heel Halle-Vilvoorde, niet enkel voor de Vlaamse Rand. Er zijn middelen om de open ruimte te beschermen, specifiek voor Halle-Vilvoorde voor een bedrag van 42 miljoen euro. Halle, Dilbeek en Vilvoorde krijgen 3,5 miljoen euro om om te gaan met de grootstedelijke effecten.

Als minister van Onderwijs geef ik specifiek een impuls voor schoolinfrastructuur, tot nu was dat voor de Vlaamse Rand alleen 87 miljoen euro. Het globale bedrag voor deze regeerperiode voor Halle-Vilvoorde is 113 miljoen euro en dan maak ik nog abstractie van de middelen die we recent hebben toegekend om de lokale besturen van 2022 tot 2025 extra te ondersteunen vanwege de energie- en inflatiecrisis. Die middelen tel ik er dan nog niet bij.

Los van het financiële luik, is het belangrijk om te bepalen wat je beleidsmatig doet. Ik had beloofd werk te maken van Wonen in Eigen Streek en ik heb die belofte ook uitgevoerd. In november heeft de Vlaamse Regering het decreet inzake Wonen in Eigen Streek in eerste lezing goedgekeurd. Daarmee bieden we gemeenten een instrumentarium om hun eigen inwoners voorrang en zelfs exclusiviteit te geven bij het verwerven van een grond of woonst in de eigen streek. Dat ligt bij de Raad van State voor advies. Ik kom daar nog mee terug naar deze commissie. Het is alleszins een instrument om sociale verdringing tegen te gaan. Ik ben vragende partij voor input om verdere stappen ter zake te kunnen zetten. Als er concrete voorstellen zijn, gooi ze dan maar op tafel en dan bekijken we ze.

Twee, naast een inhaalbeweging op het vlak van onderwijsinfrastructuur waarvoor ik al 87 miljoen euro vrijmaakte, voegen we nog extra middelen toe. De Vlaamse Rand is overigens zowat het enige gebied waar we nog investeren in onderwijsinfrastructuur in het basisonderwijs. Dat geldt voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en voor de Vlaamse Rand, maar voor de rest van Vlaanderen eigenlijk niet, behalve misschien nog een beetje in Antwerpen. In de rest van Vlaanderen gaan we op grond van de capaciteitsnoden en de studies die we daaromtrent hebben gedaan enkel investeren in de uitbreiding van de capaciteit van het secundair onderwijs. In de Vlaamse Rand en in Brussel doen we dat ook nog voor het basisonderwijs.

Drie, we zorgen voor een voorrangsbepaald beleid bij schoolinschrijvingen. Ik hoop dat jullie in jullie respectieve gemeenten de scholen en de school- en gemeentebesturen attenderen op de mogelijkheid die werd gecreëerd om een voorrangsbepaald beleid te voeren, enerzijds bij de inschrijvingen in het basisonderwijs, namelijk om

voorrang te geven aan de kinderen van de eigen gemeenten, en anderzijds, voor het secundair onderwijs om voorrang te geven aan leerlingen die sinds de leerplicht een voortraject hebben gelopen in het Nederlandstalige onderwijs. Dat zijn concrete instrumenten om initiatieven te nemen ten voordele van de eigen bevolking.

Vier, er is een specifiek onderwijsbeleid waarbij we bovenop het reguliere onderwijsbeleid via de vzw 'de Rand' ingrijpen. Ik heb middelen uitgetrokken om een specifiek ondersteuningsbeleid uit te werken voor scholen in de Vlaamse Rand. Elke school die meedoet, krijgt hulp bij het opzetten van een taalbeleid dat focust op het Nederlands en bij het inzetten op ouderbetrokkenheid. Ouders krijgen de boodschap dat, wanneer zij hun kind inschrijven in het Nederlandstalige onderwijs, dat geen vrijblijvende keuze is die enkel geldt voor de kinderen en jongeren in kwestie, maar dat er daarmee ook een verantwoordelijkheid gepaard is voor de ouders.

Vervolgens is er ook het luik extra groen in de Vlaamse Rand. Het realiseren van meer dan 200.000 extra bomen werd als doel vooropgesteld. We zijn daar op de goede weg. We hebben al meer dan 100.000 extra bomen en groen gerealiseerd in de groene Rand. Het gaat meer specifiek over 117.230 bomen die we hebben gerealiseerd.

Maar ook de rest van de regeerperiode zal ik nog acties ondernemen die het Vlaamse karakter van de Rand versterken en het groene karakter ten goede komen. Ik zoek daartoe bondgenoten in eenieder, ook in burgemeesters, in welke hoedanigheid of partijkleur zij zich ook aandienen. Ik hoop dat ze zelf ook een verantwoordelijk beleid voeren. Want het gaat natuurlijk niet op om te zeggen dat er een groot probleem is inzake migratie en daarvoor met de vinger te wijzen naar een ander bestuur of een andere bestuurslaag wanneer je als burgemeester met een vergunningenbeleid zelf de sleutels in handen hebt. Het gaat niet op om te klagen over een groot aantal inwijkelingen als je als lokaal bestuur met je bouw- en andere vergunningen zelf beslist over de al dan niet toename van de bevolking. Je hebt dus zelf een sleutel in handen. Laat het naar elkaar doorverwijzen dus achterwege. Dat vond ik nu niet bepaald een terechte bemerking die ter zake werd gemaakt. Het is een collectieve verantwoordelijkheid en we hebben allemaal sleutels in handen, maar zeker ook op lokaal niveau.

**De voorzitter:** De heer Slootmans heeft het woord.

**Klaas Slootmans (Vlaams Belang):** Ik zie een aantal elementen. Wat de tweede gordel betreft, zegt u dat het daar nog niet zo erg is. Het gaat dan inderdaad over de gemeenten Ternat, Lennik en Liedekerke. Maar als je natuurlijk gaat kijken – en ik doe dat zeer punctueel – naar de cijfers in die tweede gordel van enkele jaren geleden, dan stel je vast dat zij daar nu exact dezelfde cijfers hebben als de eerste Vlaamse Rand – de negentien gemeenten – enkele jaren geleden. 'Gouverner, c'est prévoir'. Gaan wij dan gewoon wachten tot het zover is en zij ook donkerrood kleuren? Want dat is in feite de houding die de minister vandaag aanneemt, wat toch bijzonder bedroevend is.

Ten tweede, ik heb de vraag gesteld of deze studie gebruikt zal worden als hefboom om de erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio af te dwingen. Ik heb daar geen antwoord op gekregen, dus ik neem aan dat het standpunt daar hetzelfde blijft.

Wat de budgetten en dergelijke betreft, die zijn ons inderdaad allemaal bekend. Maar ook daar gaat het bijna exclusief om symptoommaatregelen. Het gaat altijd om symptoombestrijding. Aan de bron wordt niks gedaan.

Extra bomen? Ja, ga eens zeggen aan die leerkracht die voor een klas staat waarin 80 procent anderstaligen zitten, die al jankend naar huis gaat omdat ze haar job

gewoonweg niet kan doen, dat er 200.000 bomen bij zijn gekomen. Ze zal u bijzonder dankbaar zijn.

Wat de scholenbouw betreft: er komen inderdaad extra middelen voor die scholen, maar wij hebben daar ook objectief recht op, in het kader van de capaciteitsmonitor. Dus het is niet bepaald kies om daarover nu te doen alsof het een gunstmaatregel is voor de Vlaamse Rand. Het is een gevolg van de capaciteitsmonitor. U geeft dat trouwens zelf ook aan.

Dan, oplossingen. U zegt: leg zelf oplossingen op tafel. Wel, het is onder andere de Confederatie van Immobiliënberoepen (CIB) die zegt dat een van de belangrijkste oorzaken, of een belangrijke oorzaak van die Brusselse instroom naar de Vlaamse Rand de registratierechten zijn. De registratie zorgt voor concurrentie tussen Brussel en Vlaanderen. In Brussel wordt 12,5 procent registratierecht geheven en in Vlaanderen 3 procent, wat voor een huis van 600.000 euro – wat je in Brussel gemakkelijk betaalt, en dan heb je geen abbatement – zorgt voor ettelijke tienduizenden euro's verschil, waardoor de keuze natuurlijk rap gemaakt is, want daarmee kun je al een renovatie of een belangrijke isolatie betalen. Wat stelt CIB zeer concreet voor? Om die lage registratierechten alleen aan mensen te geven die binnen het Vlaamse Gewest verhuizen en niet aan mensen die extern uit een ander gewest of uit een ander land naar ons komen. Want op die manier rol je eigenlijk de fiscale rode loper uit voor wie onder andere uit Brussel komt. Dat is een zeer concrete piste waarmee u aan de slag kunt.

Een ander instrument is natuurlijk die erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio, waardoor de randgemeenten de broodnodige middelen zullen verwerven voor onder andere het decreet Wonen in Eigen Streek, waar u zelf mee op de proppen zult komen en waarbij er van de lokale besturen bijzonder grote investeringsinspanningen gevraagd zullen worden. Dus ook in het kader van het decreet Wonen in Eigen Streek is het belangrijk dat die erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio er komt.

Dat zijn maar twee pistes die ik u voorleg, kwestie van ermee aan de slag te gaan.

**De voorzitter:** Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (Vooruit):** De feiten zijn inderdaad wat ze zijn, minister. U verwees ook nog eens naar de BRIO-studie. We hebben daar toen uitvoerig over gedebatteerd. U zei erover dat dat het bewijs was van de keuze van de negentien gemeenten en de correcte stand van zaken.

U hebt toen ook willen wegstippen. Want u zegt dat het in de tweede gordel nog niet zo erg is. Maar zoals de collega hier aangeeft, tonen de cijfers zoals die in de studie van Vlaams-Brabant staan, exact dat, als je kijkt naar migratiebewegingen, de bewegingen die vandaag ingegeven worden, exact hetzelfde zijn als enkele jaren geleden in de eerste gordel. Dus binnen een paar jaar is dat iets lichter rood ook heel donkerrood op de kaart.

Het is nu, denk ik, het moment, minister, om te kijken hoe we die gemeenten ook in die tweede gordel ondersteunen. U lacht altijd als ik het over mijn eigen gemeente heb, maar ze staat ook expliciet in die studie vermeld als opvallende tendens. De aangroei uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is de grootste in de aangrenzende gemeenten, de donkerrode gebieden, maar ook in heel wat daaraan grenzende gemeenten zien we hoge waarden. Opvallend is een uitloper naar Liedekerke die verder doorloopt in Oost-Vlaanderen, langs de spoorlijn Brussel-Gent en de E40. Dat is het uiteindelijk: het is de bereikbaarheid van Brussel, dankzij een heel goede spoorverbinding en de E40.

U vraagt of u het nu ook nog moet gaan uitbreiden naar Denderleeuw. Wel, Denderleeuw, minister, ontvangt momenteel wel extra middelen om met die bevolkingsdruk om te gaan vanuit het Denderfonds van uw collega Somers, terwijl de gemeentes aan de andere kant – de 'rive gauche' van de Dender – helaas niks krijgen en constant met eigen riemen moeten roeien, om die ongelooflijke druk naar integratie, naar onderwijs, naar wonen enzovoort op te vangen.

U zegt, minister, dat de gemeenten zelf heel veel kunnen doen. Ze hebben sleutels in handen, onder andere het vergunningsbeleid. Ja, dat klopt. Wij voelen dat misschien zelfs nog meer dan andere gemeenten in Vlaanderen. Toen ik schepen werd, wilden alle ontwikkelaars een afspraak met mij. Zo simpel is het. Dat is nog maar zes maand geleden. Natuurlijk ondervinden wij die druk van die projectontwikkelaars om bij te bouwen.

Maar je moet ook de handvaten hebben om te remmen. Want als ik het wil, dan is Liedekerke binnen vijf jaar verdubbeld in bevolking. Natuurlijk willen we dat niet, omdat we het niet aankunnen. We hebben niet genoeg plaatsen in kinderopvang, we hebben niet genoeg plaatsen in onderwijs enzovoort. Anderzijds kun je als gemeente ook remmen, maar je kunt geen muur bouwen rond je gemeente. Dus we moeten omgaan met die heel sterke druk.

Dus, opnieuw, u hebt verwezen naar al de maatregelen die u neemt, met dat Randfonds. Ik vind dat te veel sinterklaaspolitiek. Ik zie weinig structureel beleid. En ik zie alleen maar de mogelijkheid om ten eerste die definitie van de Rand uit te breiden, en vooral te gaan naar die erkenning van Halle-Vilvoorde als centrum-regio, om allemaal met gelijke wapens de uitdagingen te kunnen aangaan.

**De voorzitter:** Mevrouw De Coninck heeft het woord.

**Inez De Coninck (N-VA):** Ik wil op deze vraag nog even tussenkomen, met van mijn kant ook voor iedereen de beste wensen voor het nieuwe jaar. Sommige zaken veranderen niet, ook niet in het nieuwe jaar. Daarvan getuigen de collega's Slootmans en Segers, die in hun vragen aangeven hoe slecht het is in de Vlaamse Rand. De Vlaamse Rand moet verbreed worden, mevrouw Segers, opdat Liedekerke extra centen zou krijgen.

De minister heeft het in zijn antwoord uitvoerig toegelicht, en we hebben het hier al ontelbare keren aangegeven, wat er allemaal gebeurt vanuit het specifieke Randbeleid. We werken op die uitdagingen die het grootst zijn. Dat zijn de ont-nederlandsing en de zorg voor onze groene en open ruimte. Daar gaan middelen naartoe, mensen. Het gaat deze legislatuur over 26 miljoen euro. En dat is exact 26 miljoen euro meer dan de vorige keer.

Collega Slootmans, we kunnen uiteraard geen muren rond Brussel zetten. U zou dat soms graag hebben, als ik u hoor vertellen. Mensen mogen verhuizen naar waar ze willen. De instroom toont aan dat het hier niet zo slecht is als u laat uitschijnen in uw betoog.

Collega Segers, waarom verhuizen mensen uit Brussel naar Vlaanderen? U moet maar eens kijken naar het socialistisch wanbeheer de afgelopen jaren in de stad Brussel. Uw eigen voorzitter heeft het er zelfs over. Hij voelt zich niet meer thuis in Molenbeek. Dat helpt allemaal de zaak niet vooruit, ook niet wanneer de luidste roeper in de Vlaamse Rand, burgemeester Bonte, zelf een broertje dood heeft aan het respect voor de taalwetgeving. Dat stond vandaag of gisteren in de krant. Iedereen zou toch best eens eerst in eigen boezem kijken alvorens zondebokken te zoeken.

Uiteraard, collega's, is het Randfonds niet heiligmakend of alles oplossend. We rekenen op alle beleidsdomeinen en op alle ministers om de belangen van de Rand,

en vooral dat kostbare weefsel, hoog in het vaandel te houden. Ik denk aan landbouw, mobiliteit, welzijn, maar ook het woonbeleid, met het nieuwe decreet. We moeten ook absoluut de parameters van het Gemeentefonds herbekijken. Dat proces is volop bezig. Minister Somers heeft een studie besteld en is met een onderzoek bezig. Dat gaat over de evenwichten tussen de talloze uitdagingen in heel Vlaanderen. Ik hoop dat er een oplossing uit voortkomt.

Vooraleer ik besluit zou ik aan collega Segers het volgende willen zeggen. U had het over de projectontwikkelaars. Ik ben zelf al tien jaar bevoegd voor ruimtelijke ordening in mijn gemeente. Dat is niet moeilijk om de druk van de projectontwikkelaars af te houden. Je moet gewoon 'neen' zeggen. Die vragen maar op, ze willen grote projecten, hoe meer hoe liever. De gemeente vergunt. Als jullie niet vergunnen en dat degelijk motiveren, zal dat stand houden. In mijn eigen gemeente gaan we twee woonuitbreidingsgebieden herbestemmen naar open ruimte. Dat is een beleid waar je, dag na dag, lokaal moet op werken.

Collega's, ik zou willen afronden met te zeggen: stop alstublieft met die doemverhalen en kijk toch naar de kleine stappen voorwaarts die worden gezet. Kijk naar de inspanningen die er gebeuren en laat ons daar allemaal samen verder aan werken voor onze Vlaamse en groene Rand.

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** We gaan de discussie niet aanwakkeren, mevrouw Segers, maar ik kijk natuurlijk niet weg. Als we keuzes moeten maken en middelen gericht willen inzetten, dan is het meest objectief te verantwoorden om in eerste instantie te focussen op de Vlaamse Rand. Dat wordt in deze studie opnieuw bevestigd.

Dat wil niet zeggen dat we voor de ruimere regio Halle-Vilvoorde, en bij uitbreiding Vlaams-Brabant, geen initiatieven nemen. Neen. Mijn beleid getuigt daarvan. In tegenstelling tot vroeger, wordt er effectief wel over de grenzen van de Vlaamse Rand gekeken. Laat ons onze eigen blik niet vernauwen tot onze eigen straat en onze eigen gemeente, maar kijken hoe we zo objectief en efficiënt mogelijk de middelen kunnen inzetten.

We worstelen er allemaal mee dat economische, sociologische en andere fenomenen het niet gemakkelijk maken om beleidsmatig op te treden. Maar als je zelf sleutels in handen hebt, dan komt het erop aan om die zo maximaal mogelijk te gebruiken, om zelfs de grijze zones op te zoeken. We moeten erkennen dat we sommige initiatieven nemen die verder gaan dan men tevoren ooit mogelijk achtte. We moeten creatief zijn. Ik roep eenieder op om daarin mee te gaan. Ik zie het voorstel van de CIB, waarbij je je automatisch kunt afvragen of dat juridisch wel volledig koosjer en steekhoudend is, en ik neem dat mee. Ik vraag ook aan mijn collega's om in ogenschouw te nemen of dat mogelijkheden zijn die de juridische toets zouden kunnen doorstaan. Daarom kaats ik de bal terug naar de volledige vergadering.

Er werd heel terecht opgemerkt dat lokale besturen een groot deel van de verantwoordelijkheid zelf kunnen nemen, in plaats van naar andere bestuursniveaus te kijken. In mijn eigen gemeente proberen we er, vanuit de ratio 'trop is te veel', voor te zorgen dat we zelf in het woningaanbod ingrijpen. Dat kan, ja, daarvoor heeft een lokaal bestuur de sleutels in handen. En, twee, als het gaat over de naleving van de taalwet, is het toch de evidentie zelve dat we daarin zelf het voortouw nemen vanuit de Vlaamse overheid, maar evengoed vanuit de lokale besturen.

In concreto, we hebben in deze commissie, over alle grenzen heen, een gezamenlijke doelstelling voor ogen. Als er concrete voorstellen zijn die de juridische toets kunnen doorstaan, dan ben ik altijd bereid om die ter harte te nemen.



**De voorzitter:** De heer Slootmans heeft het woord.

**Klaas Slootmans (Vlaams Belang):** Kort een aantal elementen. Er is het Randfonds, dat hier opnieuw opgehemeld wordt – mij niet gelaten. Ik verwijs opnieuw naar het laatste rekeningenrapport van het Rekenhof, dat aangeeft dat van de 3,8 miljoen euro die in 2021 als vastleggingskrediet (VAK) werden voorzien, er 0,6 miljoen euro is aangewend voor het aanpakken van de grootstedelijke problematiek. Dat is 17 procent, al de rest is doorgeschoven naar andere entiteiten.

Ten tweede, ik hoor hier opnieuw het gegeven dat ik het voorstel als een nachtmerrie in de Rand. Nu, er was laatst een Stand van de Rand, in september, waarbij onder andere het aantal kinderen dat heel zwak scoort werd becijferd in een school. Waar meer dan 50 procent of 50 procent anderstaligen zitten, is het aantal zwakke leerlingen drie keer zo groot als het gemiddelde van het Vlaamse Gewest. Dat zijn de cijfers. Dat zijn de feiten. Als u dat fantastisch vindt, be my guest, maar ik vind dat buitengewoon verontrustend, om niet te zeggen dramatisch.

Algemeen gesteld: ik stel vast dat dit randbeleid eigenlijk een beetje de definitie van de waanzin begint te worden, waarbij je altijd hetzelfde doet, maar toch een andere oplossing verwacht. Ik vrees dat je van een ander vaatje zult moeten tappen. We hebben geen opneemvodden meer nodig, we hebben een kraan die dicht moet.

**De voorzitter:** Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (Vooruit):** Ik houd het ook heel kort. Minister, u bent acht of negen jaar minister van de Rand. We voeren al negen jaar precies dezelfde discussie, waarbij ik al negen jaar zeg om alsjeblieft te kijken naar wat er gebeurt in de Rand en buiten de Rand. De cijfers van Vlaams-Brabant, tonen die enig effect? Neen. Ik zie het effect niet van een specifiek randbeleid. De oplossing is zeker niet om een muur te bouwen rond Brussel, zoals misschien andere collega's graag zouden willen. Wat moet gebeuren is een structurele aanpak, een echte structurele aanpak van de hele problematiek en de uitdagingen. En dat is waar ik u voor 'accountable' houd. Ik zal absoluut constructief meewerken aan wat u ook wilt realiseren, maar het moet op een structurele manier gebeuren, en niet op een symbolische manier met hier en daar wat sinterklaaspolitiek.

**De voorzitter:** De vragen om uitleg zijn afgehandeld.